

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2021. gada 2. martā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – LES 2. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa – Tiesiskums – Efektīva tiesību aizsardzība tiesā – Tiesnešu neatkarības princips – Procedūra iecelšanai *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) tiesneša amatā – Polijas Republikas prezidenta, pamatojoties uz Valsts tiesu padomes rezolūciju, veikta iecelšana amatā – Šīs padomes neatkarības neesamība – Šādas rezolūcijas pieejamās pārsūdzības tiesā efektivitātes neesamība – *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa, Polija) spriedums, ar ko ir atcelta tiesību norma, uz kuru ir balstīta iesniedzējtiesas kompetence – Tāda tiesību akta pieņemšana, kurā *ipso jure* tiek noteikta tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas izskatāmajās lietās un nākotnē šādās lietās tiek izslēgta jebkāda pārsūdzības iespēja – LESD 267. pants – Valsts tiesu iespēja un/vai pienākums iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un to uzturēt – LES 4. panta 3. punkts – Lojālas sadarbības princips – Savienības tiesību pārākums – Pilnvaras nepiemērot Savienības tiesībām neatbilstošas valsts tiesību normas

Lietā C-824/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa, Polija) iesniedza ar 2018. gada 21. novembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 28. decembrī, un šis lūgums ticis papildināts ar 2019. gada 26. jūnija lēmumu, kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 5. jūlijā, tiesvedībā

A.B.,

C.D.,

E.F.,

G.H.,

I.J.

pret

Krajowa Rada Sądownictwa,

piedaloties:

Prokurator Generalny,

Rzecznik Praw Obywatelskich,

* Tiesvedības valoda – poļu.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], palātu priekšsēdētāji A. Prehala [*A. Prechal*] (referente), M. Vilars [*M. Vilaras*], J. Regans [*E. Regan*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], A. Kumins [*A. Kumin*] un N. Vāls [*N. Wahl*], tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*], S. Rodins [*S. Rodin*], F. Biltšens [*F. Biltgen*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*] un N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

ģenerālvokāts: J. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretārs: M. Aleksejevs [*M. Alekseev*], nodaļas vadītājs,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2020. gada 6. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- A.B. vārdā – *M. Dębska-Konieczek, adwokat,*
- C.D. vārdā – *M. Bogdanowicz, radca prawny,*
- E.F. vārdā – *M. Gajdus, adwokat,*
- I.J. vārdā – *P. Strumiński, radca prawny,*
- *Krajowa Rada Sądownictwa* vārdā – *L. Mazur* un *J. Dudzicz*, kā arī *D. Pawełczyk-Woicka,*
- *Prokurator Generalny* vārdā – *B. Górecka, R. Hernand, A. Reczka* un *S. Bańko*, kā arī *B. Marczak,*
- *Rzecznik Praw Obywatelskich* vārdā – *A. Bodnar, M. Taborowski* un *P. Filipek,*
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna* un *A. Grajewski*, kā arī *A. Dalkowska* un *S. Żyrek*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *H. Krämer* un *P. J. O. Van Nuffel*, kā arī *A. Stobiecka-Kuik* un *C. Valero*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2020. gada 17. decembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LES 2. pantu, 4. panta 3. punktu, 6. panta 1. punktu un 19. panta 1. punkta otro daļu, LESD 267. pantu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 15. panta 1. punktu, 20. pantu, 21. panta 1. punktu, 47. pantu un 52. panta 1. punktu, kā arī Padomes Direktīvas 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV 2000, L 303, 16. lpp.), 2. panta 1. punktu un 2. punkta a) apakšpunktu, 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 9. panta 1. punktu.

- 2 Šie lūgumi ir iesniegti tiesvedībās starp A.B., C.D., E.F., G.H. un I.J., no vienas puses, un *Krajowa Rada Sądownictwa* (Valsts tiesu padome, Polija; turpmāk tekstā – “KRS”), no otras puses, par rezolūcijām, ar kurām pēdējā minētā nolēma nepiedāvāt Polijas Republikas prezidentam (turpmāk tekstā – “Republikas prezidents”) iecelt ieinteresētās personas *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) tiesnešu amatos un piedāvāt šajos amatos iecelt citus kandidātus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

LES un LESD

- 3 LES 2. panta redakcija ir šāda:

“Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība.”

- 4 Saskaņā ar LES 4. panta 3. punktu:

“Saskaņā ar lojālas sadarbības principu Savienība un dalībvalstis ar patiesu savstarpējo cieņu palīdz cita citai veikt uzdevumus, ko nosaka Līgumos.

Dalībvalstis veic visus vajadzīgos vispārējos un īpašos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Līgumiem vai no Savienības iestāžu aktiem.

Dalībvalstis sekmē Savienības uzdevumu izpildi un atturas no jebkādiem pasākumiem, kuri varētu apdraudēt Savienības mērķu sasniegšanu.”

- 5 LES 19. panta 1. punktā ir noteikts:

“Eiropas Savienības Tiesas sastāvā ir Tiesa, Vispārējā tiesa un specializētās tiesas. Tā nodrošina, ka tiek ievērots tiesiskums Līgumu interpretēšanā un piemērošanā.

Dalībvalstis nodrošina tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir pietiekami efektīvi tiesiskās aizsardzības [tiesību aizsardzības tiesā] nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības.”

- 6 Saskaņā ar LESD 267. pantu:

“Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par:

- a) Līgumu interpretāciju,
- b) Savienības iestāžu vai struktūru tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju.

Ja šādu jautājumu ierosina kādas dalībvalsts tiesā, šī tiesa, ja tā uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas lēmums par šo jautājumu, lai šī tiesa varētu sniegt spriedumu, var lūgt, lai Tiesa sniedz nolēmumu par šo jautājumu.

Ja šādu jautājumu ierosina par lietu, ko izskata dalībvalsts tiesa, kuras lēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, tad šai dalībvalsts tiesai jāgriežas Tiesā.

[..]”

Harta

- 7 Hartas VI sadaļā “Tiesiskums” ir iekļauts tostarp 47. pants “Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu”, kurā ir noteikts:

“Ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību [tiesā], ievērojot nosacījumus, kuri paredzēti šajā pantā.

Ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu, atklātu un laikus veiktu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā, tiesību aktos noteiktā tiesā. [..]

[..].”

Direktīva 2000/78

- 8 Direktīvas 2000/78 1. pantā ir noteikts:

“Lai vienlīdzīgas attieksmes princips stātos spēkā dalībvalstīs, šīs direktīvas mērķis attiecībā uz nodarbinātību un profesiju ir noteikt sistēmu, lai apkarotu diskrimināciju reliģijas, uzskatu, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ.”

- 9 Šīs direktīvas 2. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Šajā direktīvā “vienlīdzīgas attieksmes princips” nozīmē to, ka nav ne tiešas, ne netiešas diskriminācijas, kuras pamatā ir jebkurš 1. pantā minēts iemesls.”

- 10 Minētās direktīvas 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts:

“Nepārsniedzot Kopienas kompetenci, šo direktīvu piemēro visām personām gan valsts, gan privātajā sektorā, tostarp valsts iestādēs, attiecībā uz:

a) nosacījumiem darba, pašnodarbinātības un profesijas iegūšanai, to skaitā atlases kritērijiem un darbā pieņemšanas nosacījumiem [..].”

- 11 Saskaņā ar Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punktu:

“Dalībvalstis nodrošina, lai tiesiskās un/vai administratīvās procedūras [..] nolūkā panākt, ka izpilda šajā direktīvā paredzētos pienākumus, būtu pieejamas visām personām, kuras uzskata sevi par cietušām, jo viņām nav piemērots vienlīdzīgas attieksmes princips, pat pēc tam, kad attiecības, kurās ir bijusi diskriminācija, ir beigušās.”

Polijas tiesības

Konstitūcija

- 12 Konstitūcijas 45. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu un atklātu lietas izskatīšanu kompetentā, neatkarīgā un objektīvā tiesā bez pārmērīgas kavēšanās.”

13 Konstitūcijas 60. pantā ir noteikts:

“Polijas pilsoņiem, kuriem ir visas pilsonim pienākošās tiesības, ir tiesības vienlīdzīgos apstākļos piekļūt darbam valsts dienestā.”

14 Saskaņā ar Konstitūcijas 179. pantu Republikas prezidents uz nenoteiktu laiku ieceļ tiesnešus pēc KRS priekšlikuma.

15 Konstitūcijas 184. pantā ir paredzēts, ka *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa, Polija) un administratīvo tiesu kompetencē ir kontrolēt valsts pārvaldes darbību.

16 Saskaņā ar Konstitūcijas 186. panta 1. punktu:

“[KRS] aizsargā tiesu un tiesnešu neatkarību.”

17 Konstitūcijas 187. pantā ir noteikts:

“1. [KRS] sastāvā ietilpst:

1) [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] pirmais priekšsēdētājs, tieslietu ministrs, [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa)] priekšsēdētājs un viena persona, ko ieceļ Republikas prezidents,

2) piecpadsmit locekļi, kurus ievēlē no [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)], vispārējās jurisdikcijas tiesu, administratīvo tiesu un kara tiesu tiesnešiem,

3) četri locekļi, ko ievēlē [*Sejm* (Parlamenta apakšpalāta, Polija)] no deputātiem, un divi locekļi, ko ievēlē [*Senat* (Parlamenta augšpalāta, Polija)] no senatoriem.

[..]

3. Ievēlēto [KRS] locekļu pilnvaru termiņš ir četri gadi.

4. [KRS] sastāvs, darbības joma, darbības veids, kā arī tās locekļu ievēlēšanas kārtība ir noteikti likumā.”

Likums par KRS

18 KRS darbību reglamentē 2011. gada 12. maija *ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa* (Likums par Valsts tiesu padomi; 2011. gada *Dz. U.*, Nr. 126, 714. pozīcija), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti tostarp ar 2017. gada 8. decembra *ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw* (Likums, ar ko groza Likumu par Valsts tiesu padomi un dažus citus likumus; 2018. gada *Dz. U.*, 3. pozīcija) un 2018. gada 20. jūlija *ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw* (Likums par grozījumiem Likumā par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju un dažos citos likumos; 2018. gada *Dz. U.*, 1443. pozīcija) (turpmāk tekstā – “Likums par KRS”).

19 Saskaņā ar Likuma par KRS 3. panta 1. punkta 1. un 2. apakšpunktu KRS kompetencē ir:

“1. kandidātu uz [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)], vispārējās jurisdikcijas tiesu, administratīvo tiesu un karatiesu tiesnešu amatam pārbaude un novērtēšana;

2. priekšlikumu par iecelšanu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)], vispārējās jurisdikcijas tiesu, administratīvo tiesu un karatiesu tiesnešu amatos iesniegšana [Republikas prezidentam], kā arī tiesnešu palīgu iecelšana administratīvajās tiesās.”

20 Šī likuma 9.a pantā ir noteikts:

“1. [*Sejm* (Parlamenta apakšpalāta)] no [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)], vispārējās jurisdikcijas tiesu, administratīvo tiesu un karatiesu tiesnešu vidus ieceļ 15 [*KRS*] locekļus uz kopēju četrus gadu pilnvaru termiņu.

2. Ieceļot 1. punktā minētos padomes locekļus, [*Sejm* (Parlamenta apakšpalāta)] pēc iespējas ņem vērā nepieciešamību, lai [*KRS*] tiktu pārstāvēti dažādu tiesu veidu un līmeņu tiesneši.

3. Jauno [*KRS*] locekļu, kas ir iecelti no tiesnešu vidus, kopējais pilnvaru termiņš sākas nākamajā dienā pēc viņu iecelšanas dienas. Iepriekšējā pilnvaru termiņa [*KRS*] locekļi pilda savas funkcijas līdz jauno [*KRS*] locekļu kopējā pilnvaru termiņa sākumam.”

21 Saskaņā ar minētā likuma par 11.a panta 2. punktu kandidātus uz *KRS* locekļu amatiem no tiesnešu vidus var izvirzīt grupa, kurā ir vismaz divi tūkstoši Polijas Republikas pilsoņu, vai grupa, kurā ir vismaz divdesmit pieci tiesneši, kuri ir aktīvajā dienestā. Procedūra, kurā [*Sejm* (Parlamenta apakšpalāta)] ieceļ *KRS* locekļus, ir noteikta šā paša likuma 11.d pantā.

22 Likuma par *KRS* 37. panta 1. punktā ir noteikts:

“Ja vairāki kandidāti ir pieteikušies tiesneša amatam, [*KRS*] kopīgi pārbauda un izvērtē visus iesniegtos pieteikumus. Šādā situācijā [*KRS*] pieņem rezolūciju, kas ietver lēmumus par to, vai iesniegt priekšlikumu par iecelšanu tiesneša amatā, attiecībā uz visiem kandidātiem.”

23 Saskaņā ar šī likuma 43. pantu:

“1. [*KRS*] rezolūcija kļūst galīga, ja tā nav pārsūdzama.

2. Ja visi procedūras dalībnieki nav apstrīdējuši 37. panta 1. punktā minēto rezolūciju, tā kļūst galīga daļā, kas ietver lēmumu neiesniegt priekšlikumu par to dalībnieku iecelšanu tiesneša amatā, kuri to nav pārsūdzējuši, ievērojot 44. panta 1.b punkta noteikumus.”

24 Sākotnējā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas laikā minētā likuma 44. pantā bija paredzēts:

“1. Procedūras dalībnieks var iesniegt pārsūdzību [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)], pamatojoties uz to, ka [*KRS*] rezolūcija ir nelikumīga, ja vien atsevišķās tiesību normās nav paredzēts citādi. [..]

1.a Individuālajās lietās, kas attiecas uz iecelšanu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā, pārsūdzību var iesniegt [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa)]. Šajos gadījumos pārsūdzību nevar iesniegt [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)]. Pārsūdzība, kas iesniegta [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa)], nevar balstīties uz pamatu par to, ka ir nepareizi izvērtēti, vai kandidāti atbilst kritērijiem, kas ņemti vērā, pieņemot lēmumu par priekšlikuma iecelšanai [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā iesniegšanu.

1.b Ja 37. panta 1. punktā minēto rezolūciju nav pārsūdzējuši visi procedūras dalībnieki individuālajās lietās par iecelšanu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā, minētā rezolūcija stājas spēkā daļā, kas attiecas uz lēmumu iesniegt priekšlikumu iecelšanai [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā, un daļā, kas attiecas uz lēmumu neiesniegt priekšlikumu iecelšanai šīs pašas tiesas tiesneša amatā procedūras dalībniekus, kuri nav iesnieguši pārsūdzību.

[..]

4. Individuālās lietās par iecelšanu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā tas, ka [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa)] ir atcēlusi [*KRS*] rezolūciju par priekšlikuma iecelt kandidātu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā neiesniegšanu, ir līdzvērtīgs procesa dalībnieka, kurš iesniedzis pārsūdzību procedūrā, kandidatūras uz vakanto [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatu pieņemšanai, kas ir amats, attiecībā uz kuru [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa)] sprieduma pasludināšanas dienā procedūra [*KRS*] nav beigusies vai, ja šādas procedūras nav, – uz nākamo izsludināto vakanto [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatu.”

25 Likuma par *KRS* 44. panta 1.a punkts šajā pantā tika ieviests ar 2017. gada 8. decembra Likumu, ar ko groza Likumu par Valsts tiesu padomi un dažus citus likumus, kurš stājās spēkā 2018. gada 17. janvārī, un tā 1.b un 4. punkts tajā tika ieviests ar 2018. gada 20. jūlija Likumu par grozījumiem Likumā par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju un dažos citos likumos, kurš stājās spēkā 2018. gada 27. jūlijā. Pirms šo grozījumu izdarīšanas minētajā 1.a punktā minētās pārsūdzības tika iesniegtas [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] saskaņā ar šī paša 44. panta 1. punktu.

26 Ar 2019. gada 25. marta spriedumu *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa, Polija) Likuma par *KRS* 44. panta 1.a punktu atzina par nesaderīgu ar Konstitūcijas 184. pantu būtībā ar pamatojumu, ka ar minēto 1.a punktu *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) piešķirtā kompetence nav pamatota nedz ar attiecīgo lietu raksturu, nedz ar minētās tiesas organizatoriskajām īpašībām, nedz ar tās piemēroto procedūru. Minētajā spriedumā *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) arī norādīja, ka šīs atziņas par neatbilstošu Konstitūcijai dēļ “obligāti tiek izbeigtas visas tiesvedības, kuras ir izskatīšanā un kuru pamatā ir atceltā tiesību norma”.

27 Pēc tam Likuma par *KRS* 44. pants tika grozīts ar 2019. gada 26. aprīļa *ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych* (Likums, ar ko groza Likumu par Valsts tiesu padomi un Likumu par administratīvo tiesu sistēmu; 2019. gada *Dz. U.*, 914. pozīcija; turpmāk tekstā – “2019. gada 26. aprīļa likums”), kas stājās spēkā 2019. gada 23. maijā. Šī 44. panta 1. punkts turpmāk ir izteikts šādā redakcijā:

“Procedūras dalībnieks var iesniegt pārsūdzību [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)], pamatojoties uz to, ka [*KRS*] rezolūcija ir nelikumīga, ja vien atsevišķās tiesību normās nav noteikts citādi. Nav iespējams iesniegt pārsūdzību individuālās lietās saistībā ar [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešu iecelšanu amatā.”

28 Turklāt 2019. gada 26. aprīļa likuma 3. pantā ir paredzēts, ka “tiesvedības lietās, kas saistītas ar [*KRS*] rezolūciju pārsūdzēšanu individuālās lietās par [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešu iecelšanu, kuras ir uzsāktas, bet nav pabeigtas pirms šā likuma spēkā stāšanās, *ipso jure* jāizbeidz pirms sprieduma taisīšanas”.

Jaunais likums par Augstāko tiesu

29 2002. gada 23. novembra *ustawa o Sądzie Najwyższym* (Likums par Augstāko tiesu; 2002. gada *Dz. U.*, 240. pozīcija) 30. pantā noteiktais *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu pensionēšanās vecums bija 70 gadi.

30 2017. gada 8. decembra *ustawa o Sądzie Najwyższym* (Likums par Augstāko tiesu; 2018. gada *Dz. U.*, 5. pozīcija; turpmāk tekstā – “Jaunais likums par Augstāko tiesu”) stājās spēkā 2018. gada 3. aprīlī.

- 31 Kā izriet no Jaunā likuma par Augstāko tiesu 37. un 111. panta, *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu pensionēšanās vecums tika samazināts līdz 65 gadiem, paredzot iespēju, ka Republikas prezidents var atļaut attiecīgajām personām turpināt pildīt amata pienākumus pēc šī vecuma sasniegšanas.
- 32 Pēc Tiesas 2018. gada 17. decembra rīkojuma Komisija/Polija (C-619/18 R, EU:C:2018:1021) ar 2018. gada 21. novembra *ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Nawayzszym* (Likums par grozījumiem Likumā par Augstāko tiesu; 2018. gada *Dz. U.*, 2507. pozīcija) tika atcelts minētais atļaujas izsniegšanas mehānisms, attiecinot jaunā pensionēšanās vecuma, kas noteikts kā 65 gadi, piemērošanu tikai uz tiesnešiem, kuri ir stājušies amatā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) pēc 2019. gada 1. janvāra, un tika atļauts minētajā tiesā atjaunot darbā tiesnešus, kuri bija stājušies amatā pirms šī datuma un kuri tika pensionēti saskaņā ar iepriekšējā punktā minētajām tiesību normām.

Pamatlieta un sākotnējais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

- 33 Ar 2018. gada 24. un 28. augusta rezolūcijām *KRS* nolēma neiesniegt Republikas prezidentam priekšlikumus iecelt amatā A.B. un C.D., lai piešķirtu vienu tiesneša amata vietu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) krimināllietu palātā, un E.F., G.H. un I.J., lai piešķirtu septiņas tiesnešu amata vietas minētās tiesas civillietu palātā. Šajās rezolūcijās turklāt bija priekšlikumi par citu kandidātu iecelšanu šajos amatos.
- 34 A.B, C.D, E.F., G.H. un I.J. pārsūdzēja minētās rezolūcijas *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) un kā nodrošināšanas pasākumu lūdza tās apturēt. Ar 2018. gada 25. un 27. septembra, kā arī 2018. gada 8. oktobra lēmumiem minētā tiesa izdeva rīkojumu apturēt šo pašu rezolūciju izpildi.
- 35 Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) vispirms uzsver, ka atšķirībā no iepriekš piemērojamajām tiesību normām Likuma par *KRS* 44. panta 1.b punktā ir paredzēts, ka individuālajās lietās saistībā ar iecelšanu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā gadījumā, ja visi konkursa procedūras dalībnieki nav apstrīdējuši šī likuma 37. panta 1. punktā minēto rezolūciju, šī rezolūcija kļūst galīga daļā, kas attiecas uz lēmumu iesniegt priekšlikumu par to procedūras dalībnieku iecelšanu amatā, kuri nav apstrīdējuši šīs rezolūcijas. Iesniedzējtiesa šajā ziņā norāda, ka šo dalībnieku vidū ir tie, kuru kandidatūras tiek virzītas iecelšanai amatā un kuriem līdz ar to nav nekādas intereses pārsūdzēt šādu rezolūciju, līdz ar to minētā rezolūcija daļā, kurā tiek virzīti iecelšanai amatā kandidāti, vienmēr *de facto* iegūs šādu galīgo raksturu.
- 36 Turpinājumā iesniedzējtiesa uzskata, ka Likuma par *KRS* 44. panta 1.a punktā tiesas spriešanas funkcija, kas tai ir jāveic attiecībā uz šādām rezolūcijām, ir definēta ļoti vispārīgi un neparedzot skaidrus vērtējuma kritērijus.
- 37 Visbeidzot minētā tiesa norāda, ka no Likuma par *KRS* 44. panta 4. punkta izriet, ka gadījumā, ja tiek atcelta *KRS* rezolūcija daļā par kandidatūru nevirzīšanu iecelšanai *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā, ieinteresētās personas kandidatūru uz šādu amatu eventuāli ir iespējams pieņemt tikai tad, ja šīs atcelšanas dienā šāda procedūra joprojām turpinās *KRS*, pretējā gadījumā šāda pieņemšana ir iespējama tikai attiecībā uz nākamajiem izsludinātajiem vakantajiem tiesnešu amatiem minētajā tiesā. Visas iespējas pārskatīt kandidatūru uz vakanto amatu, uz kuru ieinteresētā persona ir pieteikusies, un iespējama šī amata piešķiršana ieinteresētajai personai pēc pārsūdzības esot praktiski izslēgta.
- 38 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa uzskata, ka kandidātu, kurus *KRS* nav virzījusi iecelšanai *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu amatā, rīcībā esošā pārsūdzība nav efektīva. Iesniedzējtiesas ieskatā, lai šāda pārsūdzība būtu efektīva, būtu nepieciešams, pirmkārt, lai šāda kandidāta pārsūdzībai būtu tāda iedarbība, ka tiek apturēta *KRS* rezolūcija, tādējādi, ka tā nevarētu kļūt galīga un tikt iesniegta

Republikas prezidentam nolūkā iecelt izvirzītos kandidātus, kamēr *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) nav izskatījusi šo pārsūdzību. Otrkārt, ja šī pārsūdzība tiek apmierināta, *KRS* būtu jābūt pienākamam pārskatīt prasītāja kandidatūru, lai eventuāli piešķirtu attiecīgo amata vietu.

- 39 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, iesniedzējtiesai ir šaubas par šā sprieduma 35.–37. punktā minēto valsts tiesību normu atbilstību Savienības tiesībām. Šajā ziņā tā uzskata, ka no Tiesas judikatūras izriet, ka dalībvalstīm saskaņā ar LES 4. panta 3. punktā noteikto lojālas sadarbības principu ir jānodrošina Savienības tiesību piemērošana un ievērošana un šajā ziņā, kā tas ir paredzēts LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā, ir jāparedz tiesību aizsardzības līdzekļi, kas ir nepieciešami, lai nodrošinātu indivīdiem tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ievērošanu jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības. Šāda aizsardzība esot LES 2. pantā paredzētā tiesiskuma būtiska iezīme, un tā esot jāgarantē, ievērojot nosacījumus, kas izriet no Hartas 47. panta un Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punkta.
- 40 Atbilstoši iesniedzējtiesas norādītajam Likuma par *KRS* 44. panta 1.b un 4. punkta mērķis, runājot par *KRS* rezolūciju, ar ko tiek virzīta kandidatūra iecelšanai *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā, galīgo raksturu, būtu jāizvērtē, ņemot vērā arī Jauno likumu par Augstāko tiesu, kura 37. un 111. pantā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu pensionēšanās vecums ir samazināts līdz 65 gadiem, vienlaikus pakļaujot iespēju turpināt pildīt minētās funkcijas pēc šā vecuma sasniegšanas nosacījumam, ka ir saņemta Republikas prezidenta atļauja.
- 41 Turklāt iesniedzējtiesa norāda, ka valsts tiesību normas, kas ir piemērojamas to *KRS* rezolūciju pārsūdzībām tiesā, kurās ir iesniegts priekšlikums iecelt kandidātus tiesnešu amatā citās tiesās, nevis *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), ir palikušas nemainīgas un tajās nav paredzēti šī sprieduma 35.–37. punktā minētie ierobežojumi. Tādējādi kandidātiem iecelšanai tiesneša amatā minētajā tiesā un kandidātiem iecelšanai tiesneša amatā citā tiesā, kas nav šī pēdējā minētā tiesa, esot atšķirīga piekļuve to *KRS* rezolūciju pārbaudei tiesā, ar kurām šī iestāde nepiedāvā šos kandidātus iecelšanai amatā. Šādas diferenciācijas dēļ, ja to neattaisno neviens vispārējo interešu mērķis, varētu netikt ievērotas Konstitūcijas 45. un 60. pantā paredzētās tiesības vienlīdzīgos apstākļos piekļūt civildienestam un to nodrošināšanai paredzētās tiesības celt prasību.
- 42 Šāda diferenciācija turklāt vēl jo mazāk varot attaisnot to, ka *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) nostāja ir izšķiroša, jo tai ir jāveic tiesas uzraudzība pār visām zemāko instanču tiesām, līdz ar to šajā tiesā iecelto tiesnešu atlases procedūras norisei it īpaši esot nepieciešama faktiskā un stingra pārbaude kompetentā tiesā.
- 43 Šajā ziņā šādi novērots pārbaudes tiesā efektivitātes trūkums attiecībā uz iecelšanas *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu amatā procedūru radot papildu bažas, ņemot vērā jauno *KRS* sastāvu. Kā izriet no Likuma par *KRS* 9.a panta, piecpadsmit tiesu varas pārstāvjus minētās struktūras sastāvā vairs nav kā iepriekš izvēlējušies viņu kolēģi, bet gan [*Sejm* (Parlamenta apakšpalāta)] – no kandidātiem, kurus bija izvirzījusi grupa, ko veido vismaz 2000 Polijas pilsoņu, vai 25 tiesnešu grupa, un tas *KRS* locekļiem varētu radīt iebaidīšanas risku no [*Sejm* (Parlamenta apakšpalāta)] pārstāvētajiem politiskajiem spēkiem. Turklāt attiecībā uz šādi nesen ieviesto *KRS* sastāvu – tā kā šajā ziņā nav nekādas pārskatāmības – pastāvot šaubas par to, vai ir ievēroti iepriekš minētie nosacījumi attiecībā uz kandidatūru izvirzīšanu *KRS* locekļa amatam.
- 44 Visbeidzot pretēji Konstitūcijas 187. panta 2. punktā paredzētajam esot problemātisks arī apstāklis, ka attiecībā uz piecpadsmit locekļiem, kuri pārstāv tiesu varu, *KRS* veido četrpadsmit vispārējās jurisdikcijas tiesu tiesnešu pārstāvji un viens administratīvo tiesu tiesnešu pārstāvis, pilnībā izslēdzot *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu pārstāvjus. Tas pats attiecoties uz faktu, ka starp šiem četrpadsmit vispārējās jurisdikcijas tiesu tiesnešiem ir arī šo tiesu priekšsēdētāji un priekšsēdētāju vietnieki, kurus iecēlusi izpildvara to personu vietā, kuras tā ir atstādīnājusi no amata, un tas varētu nozīmēt, ka tās ietekme *KRS* ietvaros tādējādi ir palielinājusies.

45 Šādos apstākļos *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai LES 2. pants kopsakarā ar 4. panta 3. punkta trešo daļu, 6. panta 1. punkts, 19. panta 1. punkts kopsakarā ar [Hartas] 47. pantu un [Direktīvas 2000/78] 9. panta 1. punktu, kā arī LESD 267. panta trešā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesiskums un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un efektīvu tiesību aizsardzību tiesā tiek pārkāpti, ja valsts likumdevējs, atzīstot tiesības pārsūdzēt tiesā lēmumus individuālās lietās par dalībvalsts pēdējās tiesas instances [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amata ieņemšanu, lēmuma, kas pieņemts kvalifikācijas procedūrā pirms pieteikuma par iecelšanu minētās tiesas tiesneša amatā iesniegšanas, likumību un efektivitāti saista ar situāciju, kad lēmumu par visu kandidātu uz amatu Augstākajā tiesā kopīgu izskatīšanu un novērtēšanu nepārsūdz visi kvalifikācijas procedūras dalībnieki, tostarp arī kandidāts, kas nav ieinteresēts minētā lēmuma pārsūdzībā, proti, kandidāts, kurš tiek virzīts iecelšanai amatā, kas rezultātā:

- vājina pārsūdzības līdzekļa efektivitāti un kompetentās tiesas iespēju faktiski pārbaudīt minētās kvalifikācijas procedūras norisi, un,
- ja šīs procedūras tvērumā ietilpst arī tie [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešu amati, attiecībā uz kuriem tiesnešiem, kas līdz šim ieņēmuši šos amatus, ir piemērots jauns zemāks pensijas vecums, neatstājot lēmumu par jaunā pensijas vecuma izmantošanu tikai ieinteresētā tiesneša rīcībā, tiesnešu neatceļamības principa kontekstā – ja tiek atzīts, ka tam ir nodarīts kaitējums, – arī nepaliek bez ietekmes uz tiesas veiktās minētās kvalifikācijas procedūras pārbaudes apjomu un rezultātu?

2) Vai LES 2. pants kopsakarā ar 4. panta 3. punkta trešo daļu un 6. panta 1. punkts kopsakarā ar 15. panta 1. punktu, un 20. pants kopsakarā ar 21. panta 1. punktu, Pamattiesību hartas 52. panta 1. punkts kopsakarā ar [Direktīvas 2000/78] 2. panta 1. punktu, 2. punkta a) apakšpunktu un 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu, kā arī LESD 267. panta trešā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka:

- tiesiskuma, vienlīdzīgas attieksmes princips un piekļuves vienlīdzīgos apstākļos darbam valsts dienestā – [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amata ieņemšanai – princips tiek pārkāpts, ja individuālās lietās, kas attiecas uz minētās tiesas tiesneša amata ieņemšanu, pastāv tiesības iesniegt pārsūdzību kompetentā tiesā, bet saistībā ar pirmajā jautājumā aprakstītās tiesību normas galīgo raksturu iecelšana vakantā [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā var notikt, kompetentajai tiesai nepārbaudot minēto kvalifikācijas procedūru, ja šāda pārbaude tiktu uzsākta, un vienlaikus šī risinājuma neesamība, pārkāpjot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ir tiesību uz piekļuvi vienlīdzīgos apstākļos darbam valsts dienestā pārkāpums un tādēļ neatbilst vispārējo interešu mērķiem, un
- vai tad, ja dalībvalsts iestādes, kurai ir jānodrošina tiesu un tiesnešu neatkarība ([KRS]) un kurā notiek [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešu iecelšanas procedūra, sastāvs tiek veidots tā, ka tiesu varas pārstāvjus šajā iestādē izvēlas likumdošanas vara, netiek pārkāpts institucionālā līdzsvara princips?”

Tiesvedība Tiesā un papildu lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Pieteikums piemērot paātrināto tiesvedību un lietu izskatīt prioritāri

46 Lēmumā lūgt prejudiciālu nolēmumu *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) lūdza šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu izskatīt paātrinātā tiesvedībā saskaņā ar Tiesas Reglamenta 105. pantu. Lūguma pamatojumam minētā tiesa norādīja, ka šāda procedūra ir pamatota, ņemot vērā pamatlietu un nolēmumu, kas tai jāpieņem to ietvaros, nozīmīgumu un raksturu.

- 47 Reglamenta 105. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Tiesas priekšsēdētājs pēc iesniedzējtiesas pieteikuma vai izņēmuma kārtā pēc savas ierosmes, uzklaušijis tiesnesi referentu un ģenerāladvokātu, var nolemt lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot paātrinātu tiesvedību, ja lietas apstākļu dēļ tā būtu jāizskata īsā termiņā.
- 48 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka šāda paātrinātā tiesvedība ir procesuāls instruments, kas paredzēts ārkārtas situācijas atrisināšanai (Tiesas priekšsēdētāja rīkojumi, 2017. gada 20. decembris, M. A. u.c., C-661/17, nav publicēts, EU:C:2017:1024, 17. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2018. gada 1. oktobris, *Miasto Łowicz un Prokuratura Okręgowa w Płocku*, C-558/18 un C-563/18, nav publicēts, EU:C:2018:923, 18. punkts).
- 49 Turklāt no Tiesas judikatūras arī izriet, ka paātrinātā tiesvedība var netikt piemērota, ja lietā radušos juridisko problēmu sensitīvā un sarežģītā rakstura dēļ ir grūti piemērot šādu tiesvedību, tostarp tad, ja nešķiet, ka būtu piemēroti saīsināt tiesvedības rakstveida daļu Tiesā (rīkojums, 2020. gada 8. aprīlis, Komisija/Polija, C-791/19 R, EU:C:2020:277, 102. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 50 Šajā gadījumā 2019. gada 31. janvārī Tiesas priekšsēdētājs, uzklaušijis tiesnesi referentu un ģenerāladvokātu, nolēma, ka pieteikums par lietas izskatīšanu paātrinātā tiesvedībā nav jāapmierina, jo iesniedzējtiesas lēmumā lūgt prejudiciālu nolēmumu nav pietiekamas informācijas, lai konstatētu tādas ārkārtas apstākļus, lai lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izskatīšana īsos termiņos būtu pamatota. Proti, no lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertajiem apgalvojumiem izriet, ka pamatlietas attiecas uz prasībām, kuras cēlušī kandidāti iecelšanai *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā par KRS rezolūcijām, kurās viņi nav piedāvāti iecelšanai šajos amatos, un ka iesniedzējtiesa turklāt ir uzdevusi apturēt šo rezolūciju izpildi.
- 51 Šādos apstākļos, pamatojoties uz iesniedzējtiesas šādi sniegto informāciju un paskaidrojumiem, kas, kā izriet no šī sprieduma 46. punkta, bez citiem precizējumiem ir atsaukusies tikai uz pamatlietu nozīmīgumu un raksturu, nešķiet, ka šai lietai, kurā turklāt ir izvirzīti ļoti sensitīvi un sarežģīti jautājumi, būtu tik steidzams raksturs, lai būtu pamatoti izņēmuma kārtā atkāpties no parastajiem prejudiciālā nolēmuma tiesvedības noteikumiem.
- 52 Atbildot uz lūgumu sniegt papildu informāciju, ko Tiesa nosūtīja iesniedzējtiesai, pēdējā minētā 2019. gada 14. februāra vēstulē precizēja, ka, lai gan tika uzdots apturēt pamatlietā aplūkoto rezolūciju izpildi, 2018. gada 10. oktobrī Republikas prezidents tomēr iecēla *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatos astoņus jaunus tiesnešus, kurus KRS bija piedāvājusi šajās rezolūcijās. Taču šie astoņi jaunie tiesneši faktiski neesot tikuši norīkoti attiecīgo *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) palātu sastāvā, jo šo palātu priekšsēdētāji, ņemot vērā šaubas par ieinteresēto personu iecelšanas tiesiskumu un tiesiskās drošības iemeslu dēļ, esot apturējuši viņu norīkošanu, gaidot spriedumus, kas iesniedzējtiesai jāpieņem pamatlietās.
- 53 Ņemot vērā šos precizējumus, Tiesas priekšsēdētājs 2019. gada 26. februārī nolēma, piemērojot Reglamenta 53. panta 3. punktu, šai lietai noteikt prioritāru izskatīšanu.

Papildu lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu un tiesvedības rakstveida daļas atkārtota sākšana

- 54 Pēc tiesvedības rakstveida daļas pabeigšanas iesniedzējtiesa 2019. gada 26. jūnijā pieņēma lēmumu, ar kuru tā apturēja tiesvedību par pieteikumu par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas, ko tai bija iesniedzis *Prokurator Generalny* (ģenerālprokurors, Polija) un kas bija pamatots, pirmkārt, ar šī sprieduma 26. punktā minēto *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) 2019. gada 25. marta spriedumu un, otrkārt, ar 2019. gada 26. aprīļa likuma 3. pantu, kurš atspoguļots šā sprieduma 28. punktā.

- 55 Runājot par minēto *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) 2019. gada 25. marta spriedumā ietvertu atzinumu, ka Likuma par *KRS* 44. panta 1.a punkts neatbilst Konstitūcijai, iesniedzējtiesa uzskata, pirmkārt, ka šim atzinumam ir sekas tikai attiecībā uz nākotni un ka tas nevar apdraudēt tiesības uz tiesību aizsardzību tiesā, kuras, kā tas ir pamatlietās, privātpersonas ir īstenojušas pirms minētās atzišanas un saistībā ar faktiem pirms šīs atzišanas. Otrkārt, no šī sprieduma skaidri izrietot, ka *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) apšaubā nevis šādas pārsūdzības tiesā vajadzību, kas, gluži pretēji, izrietot no Konstitūcijas un pašas judikatūras, bet gan vienīgi tās tiesas noteikšanu, kuras kompetencē ir izskatīt šo pārsūdzību. Tādējādi no minētā sprieduma izrietot, ka šajā gadījumā juridiskijai būtu jāsauglabājas vismaz citai tiesai, kas nav iesniedzējtiesa.
- 56 Iesniedzējtiesa norāda, ka jaunās grūtības, ar kurām tā tagad ir saskārusies, tādējādi drīzāk izriet no 2019. gada 26. aprīļa likuma, kurā, pirmkārt, *ipso jure* ir noteikta tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas tādās lietās kā pamatlietas un, otrkārt, nākotnē ir izslēgta jebkāda pārsūdzības iespēja individuālās lietās saistībā ar iecelšanu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā, nevis uzticēta tās izskatīšana citai tiesai.
- 57 Iesniedzējtiesa uzskata, ka Savienības tiesību normas, kas minētas abos jautājumos, kuri Tiesai uzdoti sākotnējā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, un no šīm tiesību normām izrietošā nepieciešamība, pirmkārt, nodrošināt, ka, ievērojot tiesiskumu, pastāv tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, un, otrkārt, nepieļaut ar šo lūgumu uzsāktās sadarbības prejudiciālo nolēmumu jomā neitralizēšanu, varētu nepieļaut tādas valsts tiesību normas, kas tādējādi pastiprina valsts tiesību normu neatbilstību minētajām Savienības tiesību normām.
- 58 Šādos apstākļos *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) ar 2019. gada 26. jūnija lēmumu nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu papildu prejudiciālu jautājumu (turpmāk tekstā – “trešais jautājums”):
- “Vai LES 2. pants kopsakarā ar 4. panta 3. punkta trešo daļu, 6. panta 1. punkts un 19. panta 1. punkts kopsakarā ar [Hartas] 47. pantu un [Direktīvas 2000/78] 9. panta 1. punktu, kā arī LESD 267. panta trešā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesiskums un tiesības vērsties tiesā, kā arī tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā tiek pārkāpti, ja valsts likumdevējs izslēdz no valsts tiesību sistēmas attiecīgos noteikumus par *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) kompetenci un par tiesībām pārsūdzēt šajā tiesā [KRS] rezolūcijas, kā arī ievieš risinājumu, saskaņā ar kuru tiesvedības lietās par tām pārsūdzībām, kas ir uzsāktas, bet nav pabeigtas pirms ieviesto grozījumu (atkāpes) dienas, tiek izbeigtas *ipso jure*, kā rezultātā:
- liedz tiesības vērsties tiesā, lai veiktu minēto [KRS] rezolūciju pārbaudi tiesā un kvalifikācijas procedūras, kurā šīs rezolūcijas tika pieņemtas, tiesiskuma pārbaudi, un
 - ja pēc veiksmīgas [KRS] rezolūciju pārbaudes procedūras uzsākšanas valsts tiesa, kuras kompetencē sākotnēji bija šīs lietas, ir iesniegusi Tiesai prejudiciālus jautājumus, liedz arī tiesības vērsties tiesās, ciktāl individuālā lietā, ko izskata tiesa, kuras kompetencē (sākotnēji) bija to izskatīt un izšķirt, tā šai tiesai liedz gan iespēju veiksmīgi uzsākt prejudiciālu nolēmumu tiesvedību Tiesā, gan tiesības gaidīt Tiesas nolēmumu, tādējādi apdraudot Savienības lojālas sadarbības principu?”
- 59 Šis papildu lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tika paziņots ieinteresētajām personām, un tika atsākta tiesvedības rakstveida daļa, lai tās varētu sniegt savus apsvērumus par trešo jautājumu.

Lūgumi atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu

- 60 Pēc šā sprieduma pasludināšanas datuma paziņošanas iesniedzējtiesai un ieinteresētajām pusēm ģenerālprokurors un Polijas valdība, iesniedzot Tiesas kancelejā dokumentus attiecīgi 2021. gada 4. un 15. februārī, lūdza atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu.

- 61 Pieteikuma pamatojumam ģenerālprokurors būtībā norāda, ka nepiekrīt dažiem apgalvojumiem ģenerāladvokāta secinājumos par pārbaudes tiesā nepieciešamību tiesnešu iecelšanas procedūrās, jo uzskata šos apgalvojumus par apšaubāmiem, neprecīziem un pretrunīgiem, un turklāt tādiem, kas ir balstīti uz apsvērumiem, kurus ieinteresētās puses neesot pietiekami apspriedušas. Ģenerālprokurora ieskatā, šajos secinājumos ietvertā analīze turklāt noteiktos aspektos atšķiras no secinājumiem, kurus ģenerāladvokāts Dž. Hogans [*G. Hogan*] sniedzis lietā *Repubblica* (C-896/19, EU:C:2020:1055). Visbeidzot, ģenerāladvokāts esot minējis Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2020. gada 1. decembra spriedumu *Guðmundur Andri Ástráðsson* pret Islandi (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418). Tas esot jauns fakts, ko ieinteresētās puses nav varējušas apspriest.
- 62 Savā pieteikumā Polijas valdība arī uzsver, ka nepiekrīt ģenerāladvokāta secinājumiem, kuros sniegtā LES 19. panta 1. punkta otrās daļas interpretācija esot pārāk plaša un turklāt atšķiroties no interpretācijas ģenerāladvokāta Dž. Hogana secinājumos lietā *Repubblica* (C-896/19, EU:C:2020:1055), kā arī Tiesas priekšsēdētāja vietnieces 2020. gada 10. septembra rīkojumā *Padome/Sharpston* (C-424/20 P(R), nav publicēts, EU:C:2020:705). Tiesvedības mutvārdu daļas atkārtota sākšana ļautu arī ieinteresētajām pusēm izteikties par Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2020. gada 1. decembra sprieduma *Guðmundur Andri Ástráðsson* pret Islandi (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418) iespējamo ietekmi.
- 63 Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka Eiropas Savienības Tiesas statūtos un Reglamentā šo statūtu 23. pantā minētajām ieinteresētajām personām nav paredzēta iespēja iesniegt apsvērumus, lai atbildētu uz ģenerāladvokāta sniegtajiem secinājumiem (spriedums, 2018. gada 6. marts, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 64 Otrkārt, atbilstoši LESD 252. panta otrajai daļai ģenerāladvokāts, ievērojot pilnīgu objektivitāti un neatkarību, atklātā tiesas sēdē sniedz pamatotus secinājumus lietās, kurās saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtiem ir vajadzīga ģenerāladvokāta piedalīšanās. Tiesai nav saistoši nedz ģenerāladvokāta secinājumi, nedz šo secinājumu pamatojums. Līdz ar to vienas ieinteresētās personas nepieņemšana ģenerāladvokāta secinājumiem, lai kādi arī būtu viņa šajos secinājumos aplūkoti jautājumi, pati par sevi nevar būt mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu pamatojošs iemesls (spriedums, 2018. gada 6. marts, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 65 Neraugoties uz to, Tiesa pēc ģenerāladvokāta uzklaušanās jebkurā brīdī var izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu saskaņā ar tās Reglamenta 83. pantu, it īpaši, ja tā uzskata, ka nav pietiekami informēta, vai ja kāds lietas dalībnieks pēc šīs daļas pabeigšanas iesniedz ziņas par jaunu faktu, kam var būt izšķiroša ietekme uz Tiesas nolēmumu, vai arī ja lieta ir jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru ieinteresētās personas nav apspriedušas.
- 66 Šajā lietā Tiesa pēc ģenerāladvokāta uzklaušanās tomēr uzskata, ka tās rīcībā pēc tiesvedības rakstveida daļas un tajā noritējušās tiesas sēdes ir visa nepieciešamā informācija, lai pieņemtu nolēmumu. Turklāt tā norāda, ka šī lieta nav jāizskata, pamatojoties uz argumentu, kuru ieinteresētās personas neesot apspriedušas. Visbeidzot, tā uzskata, ka pieteikumos par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu nav norādīts neviens jauns fakts, kurš varētu ietekmēt tās nolēmumu šajā lietā. Šādos apstākļos nav jāizdod rīkojums par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par Tiesas kompetenci

- 67 Ģenerālprokurors uzskata, ka jautājums par pārsūdzībām tiesā saistībā ar tiesnešu iecelšanas procedūrām ir joma, kas ietilpst dalībvalstu ekskluzīvajā kompetencē un kas neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Līdz ar to šī joma neietilpst Tiesas kompetencē.

- 68 Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka, lai arī tieslietu organizācija dalībvalstīs ir šo dalībvalstu kompetencē, tomēr, istenojot šo kompetenci, dalībvalstīm ir jāievēro pienākumi, kas tām izriet no Savienības tiesībām (spriedumi, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 52. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz un Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 36. punkts un tajā minētā judikatūra). Tas tā var būt it īpaši tādu valsts tiesību normu par materiāltiesiskajiem nosacījumiem un procesuālo kārtību gadījumā, kas tiek ievērotas, pieņemot lēmumus par tiesnešu iecelšanu amatā, un – attiecīgajā gadījumā – tādu tiesību normu gadījumā, kas attiecas uz pārbaudi tiesā šādu iecelšanas procedūru kontekstā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. novembris, A. K. u.c. (Augstākās tiesas disciplinārlietu palātas neatkarība), C-585/18, C-624/18 un C-625/18, turpmāk tekstā – “spriedums A. K. u.c.”, EU:C:2019:982, 134.–139. un 145. punkts).
- 69 Otrkārt, šādi ģenerālprokurora izvirzītie iebildumi būtībā attiecas uz šī sprieduma 1. punktā minēto Savienības tiesību normu pašu piemērojamību un līdz ar to – uz šo tiesību normu interpretāciju. Šāda interpretācija gan acīmredzami ietilpst Tiesas kompetencē atbilstoši LESD 267. pantam (pēc analogijas skat. spriedumu A. K. u.c., 74. punkts).
- 70 No iepriekš minētā izriet, ka Tiesas kompetencē ir lemt par iesniegtajiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Par trešo jautājumu

- 71 Ar trešo jautājumu, kas ir jāizskata vispirms, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LES 2. pants, 4. panta 3. punkta trešā daļa un 19. panta 1. punkta otrā daļa, Hartas 47. pants un Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punkts, aplūkojot tos kopsakarā, no vienas puses, kā arī LESD 267. pants, no otras puses, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā grozījumi valsts tiesību sistēmā, kuri, pirmkārt, atņem valsts tiesai kompetenci kā pirmajai un pēdējai instancei izskatīt pārsūdzību, ko iesnieguši kandidāti uz tiesnešu amatam tādā tiesā kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), par tādās iestādes kā *KRS* lēmumiem nevirzīt viņu kandidatūru, bet Republikas prezidentam virzīt citas kandidatūras iecelšanai šajos amatos, ar kuriem, otrkārt, *ipso jure* tiek izbeigta tiesvedība pirms sprieduma taisīšanas par šādām pārsūdzībām, ja tās joprojām ir izskatīšanā, izslēdzot iespēju turpināt tās izskatīt vai atkārtoti iesniegt, un kuri, treškārt, šādi liedz tādai valsts tiesai iespēju saņemt atbildi uz Tiesai uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem. Ja tas tā ir, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Savienības tiesību pārākuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tai ir noteikts pienākums nepiemērot šos grozījumus un līdz ar to turpināt īstenot savu kompetenci izskatīt tai pirms minēto grozījumu izdarīšanas iesniegtos strīdus.

Par trešā jautājuma pieņemamību

- 72 Pirmkārt, ģenerālprokurors un Polijas valdība lūdz atzīt trešo jautājumu par nepieņemamu, jo atbilde uz to neesot “nepieciešama sprieduma taisīšanai” LESD 267. panta izpratnē tādēļ, ka pēc būtības vairs nepastāvēt pamatlietas, kurās iesniedzējtiesai būtu jātaisā šāds spriedums.
- 73 Proti, Likuma par *KRS* 44. panta 1.a punkts, uz kuru līdz šim bija balstīta iesniedzējtiesas kompetence izskatīt pamatlietas, galīgi un ar *erga omnes* spēku ticis atcelts ar *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) 2019. gada 25. marta spriedumu, kurā esot precizēts, ka līdz ar to ir jāizbeidz tiesvedības, kas uzsāktas, pamatojoties uz šo tiesību normu. Turklāt 2019. gada 26. aprīļa likuma 3. pantā vēlāk esot noteikta šo tiesvedību izbeigšana *ipso jure*. Jāpiebilst, ka jebkāda šādu prasību izskatīšanas turpināšana citā tiesā vai to atkārtota celšana arī esot izslēgta saskaņā ar Likuma par *KRS* 44. panta 1. punktu, kurš grozīts ar 2019. gada 26. aprīļa likumu.

- 74 Šajā ziņā, pirmām kārtām, runājot konkrētāk par 2019. gada 26. aprīļa likuma 3. pantā ietvertu noteikumu, ir jāatgādina, ka Tiesa attiecībā uz analogām valsts tiesību normām jau ir nospriedusi, ka principā un tā kā nav tiesas, kas vērsusies Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, nolēmuma par pamatlīetas izbeigšanu vai tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas, tas Tiesai neliek secināt, ka tai vairs nav jālemj par jautājumiem, kas tai uzdoti prejudiciālā kārtībā (spriedums A. K. u.c., 102. punkts).
- 75 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka tā uzskata, ka tai saskaņā ar LESD 267. pantu lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir iesniegts tikmēr, kamēr tiesa, kas to ir iesniegusi, šo lūgumu nav atsaukusi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1978. gada 9. marts, *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, 10. punkts).
- 76 Otrām kārtām, ir jānorāda, ka ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa, kas turklāt ir nolēmusi apturēt tiesvedību par pieteikumu izbeigt tiesvedību pamatlīetās pirms sprieduma taisīšanas, tieši vēlas noskaidrot, vai no 2019. gada 26. aprīļa likuma izrietošie normatīvie grozījumi atbilst Savienības tiesībām un, ja tas tā nav, vai šīs pēdējās minētās tiesības tai ļauj neņemt vērā šos grozījumus un līdz ar to noraidīt šo prasību izbeigt tiesvedību pirms sprieduma taisīšanas, kā arī turpināt izskatīt šīs pamatlīetas.
- 77 No iepriekš minētā izriet, ka atbilde uz trešo jautājumu ir nepieciešama, lai ļautu iesniedzējtiesai, piemērojot no šīs atbildes izrietošās atziņas, pieņemt nolēmumus, no kuriem būs atkarīgs pamatlīetu iznākums, tādējādi ģenerālprokurora un Polijas valdības formulētie iebildumi ir jānoraida.
- 78 Otrkārt, Polijas valdība apgalvo, ka trešais jautājums ir nepieņemams, jo tas, ka Savienībai nav kompetences dalībvalstu tiesnešu iecelšanas procedūras jomā, liedz interpretēt Savienības tiesības tādējādi, ka pēdējiem minētajiem būtu noteikts pienākums kandidātiem uz tiesneša amatu piešķirt tiesības celt prasību par lēmumu viņus neiecelt amatā, lai gan šādu tiesību celt prasību esamība vai neesamība neietekmējot attiecīgās iecelšanas procedūras beigās faktiski iecelto tiesnešu neatkarību. Tādam spriedumam kā tas, kas šajā gadījumā tiek lūgts Tiesai, būtu normatīvas, nevis interpretatīvas sekas, jo tas nozīmētu atļaut iesniedzējtiesai izskatīt pamatlīetas, kaut arī nepastāv vispārpiemērojamas tiesību normas, ar kurām tai būtu piešķirta kompetence šajā jomā. Taču šādas sekas būtu pretrunā LES 4. panta 2. punktam, kurā ir prasīts, lai Savienība respektētu dalībvalstu nacionālo identitāti, kas raksturīga to konstitucionālajām struktūrām, un apdraudētu *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) neatkarību, kura par neatbilstošu Konstitūcijai atzinusi tiesību normu, uz kuru ir balstīta iesniedzējtiesas kompetence.
- 79 Šajā ziņā, pirmām kārtām, šī sprieduma 68. punktā jau ir atgādināts, ka, īstenojot savu kompetenci, it īpaši kompetenci par tādu valsts tiesību normu pieņemšanu, kas reglamentē tiesnešu iecelšanas procesu, dalībvalstīm ir jāievēro pienākumi, kas tām izriet no Savienības tiesībām.
- 80 Otrām kārtām, ir jākonstatē, ka šādi Polijas valdības izvirzītie argumenti būtībā ir saistīti ar Savienības tiesību normu, uz kurām attiecas trešais jautājums, piemērojamību un tātad interpretāciju, kā arī sekām, kas var izrietēt no šīm tiesību normām, it īpaši, ņemot vērā šo tiesību pārākumu. Šādi argumenti, kas attiecas uz uzdotā jautājuma būtību, tādējādi pēc definīcijas nevar izraisīt tā nepieņemamību.
- 81 Turklāt spriedums, ar kuru Tiesa apstiprinātu, ka saskaņā ar Savienības tiesībām iesniedzējtiesai ir pienākums nepiemērot attiecīgās valsts tiesību normas, turpinot uzņemties tiesas spriešanas kompetenci, kas tai bija pirms tam, būtu saistošs šai tiesai, un valsts tiesību normas, tostarp konstitucionāla rakstura normas, tam nevarētu būt šķērslis (pēc analogijas skat. spriedumu A. K. u.c., 112. punkts).
- 82 Treškārt, ģenerālprokurors uzskata, ka pretēji tam, kas ir prasīts Reglamenta 94. pantā, iesniedzējtiesa nav norādījusi saikni, kāda, pēc tās domām, pastāv starp pamatlīetās piemērojamām valsts tiesību normām un Savienības tiesību normām, kuru interpretāciju tā lūdz. It īpaši minētā tiesa neesot

izvērtējusi nedz to, vai būtu jāievieš dalībvalsts pienākums nodrošināt pamatlietā aplūkoto priekšlikumu par iecelšanu amatā pārbaudi tiesā, nedz – kā tas būtu jādara. Šajā ziņā vienīgā iespēja nepiemērot 2019. gada 26. aprīļa likuma 3. pantu neesot iedarbīga, jo pat šajā gadījumā jebkāda minētās tiesas iespēja lemt par tajā izskatāmajiem strīdiem pēc būtības būtu izslēgta *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) 2019. gada 25. marta sprieduma rezultātā.

- 83 Šajā ziņā, vienlaikus atgādinot to, kas jau ir uzsvērts šī sprieduma 81. punktā, tomēr ir jākonstatē, ka no tā 26.–28. un 54.–57. punktā minētajiem apstākļiem izriet, ka papildu lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir ietverti visi nepieciešamie elementi, tostarp tie, kas saistīti ar *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) 2019. gada 25. marta spriedumu, lai Tiesa varētu lemt par trešo jautājumu.
- 84 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, trešais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

– Par Direktīvu 2000/78 un Hartas 47. pantu

- 85 Vispirms ir jānorāda, kā to apgalvo KRS, ģenerālprokurors, Polijas valdība un Eiropas Komisija, ka Direktīva 2000/78, it īpaši tās 9. panta 1. punkts, nav piemērojama pamatlietām.
- 86 Kā izriet no minētās direktīvas 1. panta un 2. panta 1. punkta, tā attiecas tikai uz diskrimināciju attiecībā uz nodarbinātību un profesiju reliģijas, uzskatu, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ. Taču no lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu minētā neizriet, ka pamatlietas attiektos uz atšķirīgu attieksmi kāda no šiem pamatiem dēļ. Šajā ziņā vienīgā iesniedzējtiesas minētā atšķirīgā attieksme, kas var skart prasītājus pamatlietā, ir saistīta ar apstākli, ka tiesību normas, kas ir piemērojamas to KRS rezolūciju pārsūdzībām tiesā, kurās Republikas prezidentam ir izvirzīts kandidāts iecelšanai tiesneša amatā, atšķiras atkarībā no tā, vai šīs rezolūcijas attiecas uz iecelšanu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā vai iecelšanu tiesneša amatā citā tiesā.
- 87 Turklāt, runājot par Hartas 47. pantu, ir jāatgādina, ka šajā tiesību normā, kurā ir atkārtoti apstiprināts efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips, ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir nostiprinātas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 55. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 88 Tādējādi šo tiesību atzišana izskatāmajās lietās paredz, kā izriet no Hartas 47. panta pirmās daļas, ka persona, kas uz tām atsaucas, balstās uz Savienības tiesībās garantētajām tiesībām vai brīvībām (spriedums, 2020. gada 6. oktobris, *État luxembourgeois* (Tiesības apstrīdēt tiesā informācijas sniegšanas pieprasījumu nodokļu jomā), C-245/19 un C-246/19, EU:C:2020:795, 55. punkts).
- 89 No lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertās informācijas neizriet, ka pamatlietu priekšmets būtu atzīt tiesības, kas prasītājiem pamatlietās ir piešķirtas saskaņā ar kādu Savienības tiesību normu. It īpaši un kā izklāstīts šī sprieduma 85. un 86. punktā, Direktīvas 2000/78 tiesību normas pamatlietās nav piemērojamas, līdz ar to šīs tiesību normas arī nevar pamatot Hartas, it īpaši tās 47. panta, piemērojamību šo lietu kontekstā.

– Par LESD 267. pantu un LES 4. panta 3. punktu

- 90 Runājot par LESD 267. pantu, ir jāatgādina, ka ar Līgumiem izveidotās tiesu sistēmas stūrakmeni veido šajā tiesību normā paredzētā prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, kuras mērķis, izveidojot tiesnešu dialogu starp Tiesu un dalībvalstu tiesām, ir nodrošināt Savienības tiesību vienveidīgu interpretāciju, tādējādi ļaujot nodrošināt to saskanību, pilnīgu iedarbību un autonomiju, kā arī – galu galā – pašu ar

Līgumiem izveidoto tiesību raksturu (atzinums 2/13, 2014. gada 18. decembris, EU:C:2014:2454, 176. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī spriedums, 2018. gada 24. oktobris, XC u.c., C-234/17, EU:C:2018:853, 41. punkts).

- 91 Atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai ar LESD 267. pantu valstu tiesām ir piešķirtas visplašākās iespējas vērsties Tiesā, ja tās uzskata, ka izskatāmajā lietā rodas jautājumi par Savienības tiesību normu, kas nepieciešamas to izskatīšanā esošā strīda atrisināšanai, interpretāciju vai spēkā esamības vērtējumu (spriedumi, 2010. gada 5. oktobris, *Elchinov*, C-173/09, EU:C:2010:581, 26. punkts, kā arī 2018. gada 24. oktobris, XC u.c., C-234/17, EU:C:2018:853, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 92 Turklāt attiecībā uz tādu tiesu kā iesniedzējtiesa, kuras nolēmumi nav pārsūdzami saskaņā ar valsts tiesībām LESD 267. panta trešās daļas izpratnē, šī iespēja, ievērojot Tiesas judikatūrā atzītos izņēmumus, pat kļūst par pienākumu vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 32. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī spriedumu A. K. u.c., 103. punkts).
- 93 Kā izriet no pastāvīgās judikatūras, valsts tiesību norma nevar liegt valsts tiesai izmantot minēto iespēju vai izpildīt minēto pienākumu, kuri būtībā ir raksturīga iezīme LESD 267. pantā izveidotajai sadarbības starp valstu tiesām un Tiesu sistēmai, kā arī tiesas, kurai ir uzdots piemērot Savienības tiesības, funkcijām, kuras valsts tiesām ir uzticētas ar šo tiesību normu (šajā nozīmē skat. spriedumu A. K. u.c., 103. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Tāpat, lai nodrošinātu šo iespēju un pienākumu efektivitāti, valsts tiesai ir jābūt iespējai uzturēt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pēc tā iesniegšanas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz un Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 58. punkts).
- 94 Turklāt valsts tiesību norma, kuras sekas tostarp var būt tādas, ka valsts tiesa izvēlas neuzdot prejudiciālus jautājumus Tiesai, lai nezaudētu kompetenci, apdraud valsts tiesām ar LESD 267. pantu atzītās prerogatīvas un līdz ar to Tiesas un valstu tiesu sadarbības efektivitāti, kas ieviesta ar prejudiciālā nolēmuma mehānismu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 5. jūlijs, *Ognyanov*, C-614/14, EU:C:2016:514, 25. punkts).
- 95 Līdz ar to, lai gan dalībvalstij principā ir atļauts, piemēram, grozīt savus iekšējos noteikumus par tiesu jurisdikcijas sadalījumu, kā rezultātā, iespējams, zūd normatīvais pamats, uz kuru bija balstīta tās valsts tiesas kompetence, kura Tiesai iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, vai arī pieņemt tādus materiāltiesiskus noteikumus, kuru dēļ lietai, kurā šāds lūgums ir iesniegts, netieši zūd priekšmets, tomēr dalībvalsts, nepārkāpjot LESD 267. pantu, to lasot kopsakarā ar LES 4. panta 3. punkta trešo daļu, nevar izdarīt grozījumus valsts tiesiskajā regulējumā, kuru rezultātā konkrēti tiek liegts uzturēt Tiesai iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pēc tā iesniegšanas un tādējādi Tiesai tiek liegts spriest par šādiem lūgumiem, kā arī tiek izslēgta jebkāda valsts tiesas iespēja nākotnē atkārtoti iesniegt analogiskus lūgumus.
- 96 Galu galā tieši iesniedzējtiesai būs jālemj par to, vai tā tas ir šajā gadījumā. Proti, ir jāatgādina, ka ar LESD 267. pantu Tiesa ir pilnvarota nevis piemērot Savienības tiesību noteikumus konkrētām gadījumam, bet tikai pieņemt nolēmumu par Līguma un Savienības iestāžu pieņemto tiesību aktu interpretāciju. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar šo pantu ieviestās tiesu sadarbības ietvaros Tiesa, pamatojoties uz lietas materiāliem, tomēr var sniegt valsts tiesai Savienības tiesību interpretācijas elementus, kas tai var būt noderīgi, izvērtējot kādas Savienības tiesību normas sekas (spriedums, 2015. gada 16. jūlijs, *CHEZ Razpredelenie Bulgaria*, C-83/14, EU:C:2015:480, 71. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī spriedums A. K. u.c., 132. punkts).
- 97 Šajā ziņā, pirmkārt, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka 2019. gada 26. aprīļa likuma 3. pants, kurā ir noteikts, ka pirms sprieduma taisīšanas tiek izbeigtas tiesvedības par tādām pārsūdzībām kā pamatlietās aplūkotās, un Likuma par KRS 44. panta 1. punkts, redakcijā, kas izriet no 2019. gada 26. aprīļa likuma, kurā ir izslēgts, ka šādas pārsūdzības vēl varētu tikt iesniegtas nākotnē, var

liegt iesniedzējtiesai uzturēt Tiesai iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pēc tam, kad tā to ir iesniegusi, un tādējādi Tiesai liegt lemt par šo lūgumu, kā arī izslēgt jebkādu valsts tiesas iespēju nākotnē atkārtoti iesniegt analogiskus jautājumus tiem, kas ietverti minētajā lūgumā.

- 98 Otrkārt, attiecībā uz kontekstu, kādā minētās tiesību normas ir pieņemtas, var norādīt uz dažādiem elementiem, kas izriet no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem.
- 99 Pirmām kārtām, ir jāatgādina, ka Polijas likumdevējs nesen jau ir pieņēmis normatīvu aktu, kurā ir noteikts, ka tiesvedība ir jāizbeidz pirms sprieduma taisīšanas citos strīdos, kas tiek izskatīti valsts tiesā un kas arī attiecas uz to likumdošanas reformu atbilstību Savienības tiesību normām par tiesu neatkarību, kuras ir ietekmējušas Polijas tiesu sistēmu, lai gan arī šajos strīdos Tiesai bija iesniegti prejudiciālie jautājumi par šādu atbilstību (šajā nozīmē skat. spriedumu A. K. u.c., 90. un 102.–104. punkts).
- 100 Otrām kārtām, no Tiesas rīcībā esošajām norādēm izriet, ka Polijas iestādes nesen vairākkārt ir mēģinājušas ierobežot lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanu Tiesai par Polijas tiesu neatkarību vai apšaubīt Polijas tiesu nolēmumus par šādu lūgumu iesniegšanu.
- 101 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Polijas tiesas, kas Tiesā ir iesniegušas lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu lietās, kurās tika pasludināts 2020. gada 26. marta spriedums *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny* (C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234), Tiesā norādīja, ka attiecībā uz diviem tiesnešiem, kuri bija uzdevuši šos prejudiciālos jautājumus, tika veikta pārbaude pirms iespējamās disciplinārlietas sākšanas tostarp par iespējamo tiesnešu pilnvaru pārsniegšanu tādēļ, ka viņi bija iesnieguši minētos lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 20. un 21. punkts).
- 102 Turklāt *Rzecznik Praw Obywatelskich* (Ombuds, Polija) šajā lietā atsaucās uz to, ka ģenerālprokurors, kurš pilda arī tieslietu ministra funkcijas, 2018. gada 5. oktobrī vērsās *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) ar prasību konstatēt LESD 267. panta neatbilstību Konstitūcijai, ciktāl šī tiesību norma ļauj Polijas tiesām vērsties Tiesā ar prejudiciālajiem jautājumiem par tiesu varas struktūru un organizāciju un tiesvedību norisi valsts tiesās.
- 103 Trešām kārtām, runājot par Polijas valdības argumentu, saskaņā ar kuru 2019. gada 26. aprīļa likuma pieņemšana esot bijusi tikai sekas *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) 2019. gada 25. marta spriedumam, ar ko minētā tiesa esot atzinusi par neatbilstošu Konstitūcijai Likuma par *KRS* 44. panta 1.a punktu, uz kuru ir balstīta iesniedzējtiesas kompetence izskatīt tādas prasības, kādas ir celtas pamatlietās, no iesniedzējtiesas, kurai ir jāinterpretē valsts tiesības saistībā ar prejudiciālā nolēmuma tiesvedību, norādēm tomēr izriet, ka *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) minētajā spriedumā ir norādījusi, ka joprojām paliek no Konstitūcijas 45. un 60. panta un tās judikatūras šajā jomā izrietošā vajadzība paredzēt pārbaudi tiesā attiecībā uz iecelšanas *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu amatā procedūram.
- 104 Tāpat no lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pretēji atziņām, kas tādējādi ir atvedināmas no *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) 2019. gada 25. marta sprieduma, izslēdzot iespēju personām, kas ceļ tādas prasības, kādas tiek izskatītas pamatlietās, panākt, ka tās izspriež tiesa, kurai šīs prasības varēja tikt nodotas vai kurā ieinteresētās personas būtu varējušas tās celt no jauna, Polijas likumdevējs it īpaši ir galīgi izslēdzis jebkādu iespēju tagad vai nākotnē Tiesai izskatīt tādus jautājumus kā tai šajā lietā iesniegtie.
- 105 Ceturtām kārtām, kā vēlreiz uzsver iesniedzējtiesa, jebkādas iespējas pārsūdzēt tiesā *KRS* rezolūcijas, ar kurām Republikas prezidentam tiek izvirzīti kandidāti iecelšanai tiesneša amatā, atņemšana ar 2019. gada 26. aprīļa likumu attiecas tikai uz šīs iestādes rezolūcijām par *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu amatiem, proti, tieši tādām rezolūcijām kā pamatlietās aplūkotās, kuru rezultātā

Naczelny Sąd Administracyjny (Augstākā administratīvā tiesa) vērsās Tiesā ar šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Savukārt *KRS* rezolūcijas, kurās ir ieteikti kandidāti iecelšanai visos citos tiesnešu amatos Polijā, joprojām ir pakļautas pārbaudei tiesā.

- 106 Šī sprieduma 99.–105. punktā minētie apstākļi un apsvērumi var izrādīties par tādām norādēm, kuras, ņemot vērā to apkopojumu un līdz ar to sistemātisko raksturu, šķiet piemērotas, lai varētu noskaidrot kontekstu, kādā Polijas likumdevējs ir pieņēmis 2019. gada 26. aprīļa likumu. Kā atgādināts šī sprieduma 96. punktā, tā kā galīgais faktu vērtējums lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kontekstā ir jāveic vienīgi iesniedzējtiesai, tieši tai būs galīgi jāizvērtē, vai šie apstākļi, kā arī visi citi atbilstošie apstākļi, par kuriem tai šajā saistībā būtu kļuvis zināms, ļauj uzskatīt, ka šī likuma pieņemšanas konkrētās sekas ir tādas, ka iesniedzējtiesai tiek liegts uzturēt tādus lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu kā tie, kas šajā lietā sākotnēji iesniegti Tiesai, pēc to iesniegšanas un tādējādi Tiesai tiek liegts lemt par šādiem lūgumiem, kā arī izslēgt jebkādu valsts tiesas iespēju nākotnē atkārtoti iesniegt analogiskus jautājumus tiem, kas ietverti sākotnējā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu šajā lietā.
- 107 Ja minētajai tiesai būtu jānonāk pie šāda secinājuma, būtu jākonstatē, ka šāds tiesiskais regulējums apdraud ne tikai valsts tiesu prerogatīvas, kas tām ir atzītas LESD 267. pantā, un tādējādi Tiesas un valsts tiesu sadarbības, kura izveidota ar prejudiciālā lūguma procedūru, iedarbīgumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 5. jūlijs, *Ognyanov*, C-614/14, EU:C:2016:514, 25. punkts), bet arī – vispārīgāk – Tiesas uzdevumu atbilstoši LES 19. panta 1. punkta pirmajai daļai nodrošināt tiesību ievērošanu, interpretējot un piemērojot Līgumus, kā arī LES 4. panta 3. punkta trešo daļu.

– Par LES 2. pantu un 19. panta 1. punkta otro daļu

- 108 Ar LES 19. pantu, kurā ir konkretizēta LES 2. pantā noteiktā tiesiskuma vērtība, valstu tiesām un Tiesai ir uzticēts uzdevums nodrošināt pilnīgu Savienības tiesību piemērošanu visās dalībvalstīs, kā arī tiesību, kas indivīdiem izriet no Savienības tiesībām, aizsardzību tiesā (spriedums, 2019. gada 5. novembris, Komisija/Polija (Vispārējās jurisdikcijas tiesu neatkarība), C-192/18, EU:C:2019:924, 98. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 109 Šajā saistībā, kā paredzēts LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā, dalībvalstis paredz tiesību aizsardzības līdzekļu un procedūru sistēmu, kas ir vajadzīga pietiekami efektīvas tiesību aizsardzības tiesā nodrošināšanai indivīdiem jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 5. novembris, Komisija/Polija (Vispārējās jurisdikcijas tiesu neatkarība), C-192/18, EU:C:2019:924, 99. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 110 Kā izriet no pastāvīgās judikatūras, tiesību, kuras indivīdi gūst no Savienības tiesībām, efektīvas aizsardzības tiesā princips, uz ko tādējādi ir atsauce LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā, ir Savienības tiesību vispārējs princips, kas izriet no dalībvalstīm kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām un kas tika atzīts 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. un 13. pantā, un kas pašlaik ir apstiprināts Hartas 47. pantā (spriedums, 2019. gada 5. novembris, Komisija/Polija (Vispārējās jurisdikcijas tiesu neatkarība), C-192/18, EU:C:2019:924, 100. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 111 Runājot par LES 19. panta 1. punkta otrās daļas piemērojamību *ratione materiae*, ir jāatgādina, ka šī norma darbojas “jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības”, neatkarīgi no situācijas, kādā dalībvalstis isteno šīs tiesības Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē (spriedums, 2019. gada 5. novembris, Komisija/Polija (Vispārējās jurisdikcijas tiesu neatkarība), C-192/18, EU:C:2019:924, 101. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 112 Saskaņā ar LES 19. panta 1. punkta otro daļu visām dalībvalstīm tostarp ir jānodrošina, lai attiecīgās instances, kas kā “tiesa” Savienības tiesībās noteiktajā izpratnē ietilpst tās tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmā jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības, un kas tādējādi šajā statusā var spriest par

Savienības tiesību piemērošanu un interpretāciju, atbilstu efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasībām (spriedums, 2019. gada 5. novembris, Komisija/Polija (Vispārējās jurisdikcijas tiesu neatkarība), C-192/18, EU:C:2019:924, 103. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 113 Attiecībā uz pamatlietām ir jāatgādina, ka iesniedzējtiesā ir celtas prasības, ar kurām kandidāti uz *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu amatiem civillietu un krimināllietu palātās apstrīd rezolūcijas, ar kurām *KRS* nav apstiprinājusi viņu kandidatūras un ir izvirzījusi Republikas prezidentam citas kandidatūras iecelšanai šajos amatos.
- 114 Šajā ziņā, pirmkārt, nav strīda par to, ka *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) un it īpaši tās civillietu un krimināllietu palātas var tikt aicinātas spriest par jautājumiem, kuri ir saistīti ar Savienības tiesību piemērošanu vai interpretēšanu, un ka tā – kā “tiesa” šajās tiesībās definētajā nozīmē – ietilpst Polijas tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmā “jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības”, LES 19. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē, un tādēļ tiem ir jāatbilst prasībai par efektīvu tiesību aizsardzību tiesā (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 115 Otrkārt, ir jāatgādina, ka, lai nodrošinātu, ka tādas struktūras spēj piedāvāt LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā prasīto efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, īpaši svarīga – kā tas apstiprināts Hartas 47. panta otrajā daļā, kurā viena no prasībām saistībā ar pamattiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību ir norāde uz piekļuvi “neatkarīgai” tiesai, – ir šīs instances neatkarības saglabāšana (spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība), C-619/18, EU:C:2019:531, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 116 Kā Tiesa ir vairākkārt uzsvērusi, šī prasība par tiesu neatkarību, kas ir raksturīga tiesas spriešanas funkcijai, ietilpst to tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un pamattiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu būtiskajā saturā, kurām ir kardināla nozīme kā garantijai visu to tiesību aizsardzībai, kuras attiecīgajām personām izriet no Savienības tiesībām, un dalībvalstu kopējo vērtību, kas izklāstītas LES 2. pantā, tostarp tiesiskuma, saglabāšanai (spriedums, 2019. gada 5. novembris, Komisija/Polija (Vispārējās jurisdikcijas tiesu neatkarība), C-192/18, EU:C:2019:924, 106. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 117 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru atbilstoši Savienības tiesībās prasītajām neatkarības un objektivitātes garantijām ir nepieciešams, lai pastāvētu tiesību normas, it īpaši attiecībā uz tiesas sastāvu, tās locekļu iecelšanu amatā un pilnvaru ilgumu, kā arī viņu atturēšanās, noraidīšanas un atsaukšanas iemesliem, lai kļiedētu attiecīgajās personās jebkādas pamatotas šaubas par minētās struktūras ārēju neietekmējamību un tās neitralitāti attiecībā uz tajā izvērtējamajām interesēm (spriedums A. K. u.c., 123. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 118 Atbilstoši tiesiskumu raksturojošajam varas dališanas principam ir jānodrošina tiesu neatkarība tostarp no likumdošanas varas un izpildvaras (spriedums A. K. u.c., 124. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 119 Šajā ziņā ir būtiski, lai tiesneši būtu pasargāti no ārējas ietekmes vai spiediena, kas var apdraudēt viņu neatkarību. Šā sprieduma 117. punktā minētajiem noteikumiem it īpaši ir jāļauj izslēgt ne tikai jebkādu tiešu ietekmi, kas izpaužas norāžu veidā, bet arī netiešāku ietekmi, kas varētu iespaidot attiecīgo tiesnešu lēmumus (spriedums A. K. u.c., 125. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 120 Treškārt, ir jāatgādina, ka šajā lietā uzdotie jautājumi par LES 19. panta 1. punkta otrās daļas interpretāciju būtībā attiecas uz to, vai šī tiesību norma īpašajā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu iecelšanas procedūras kontekstā var izraisīt nepieciešamību saglabāt tādu *KRS* rezolūciju pārbaudi tiesā kā pamatlietās aplūkotās, kā arī uz apstākļiem, kādos šajā gadījumā būtu jāveic šāda pārbaude.

- 121 Kā atgādināts šī sprieduma 117. punktā, atbilstoši Savienības tiesībām prasītajām neatkarības un objektivitātes garantijām tostarp ir nepieciešams, lai pastāvētu noteikumi, kas reglamentē tiesnešu iecelšanu.
- 122 Attiecībā uz apstākļiem, kādos tiek pieņemti lēmumi par *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu iecelšanu, Tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt – tas vien, ka attiecīgos tiesnešus ieceļ Republikas prezidents, nenozīmē, ka viņi ir atkarīgi no prezidenta, ne arī rada šaubas attiecībā uz viņu objektivitāti, ja pēc tam, kad šīs personas ir ieceltas, uz tām netiek izdarīts nekāds spiediens un tās nesaņem norādījumus savu pienākumu izpildē (spriedums A. K. u.c., 133. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 123 Tomēr Tiesa arī ir norādījusi, ka vēl ir jāpārlicinās, ka iecelšanas lēmumu pieņemšanas materiāltiesiskie nosacījumi un procesuālā kārtība ir tādi, kas nevar radīt attiecīgajām personām nekādas pamatotas šaubas par minēto tiesnešu ārēju neietekmējamību un to neitralitāti attiecībā uz tiesā izvērtējamajām interesēm, tiklīdz attiecīgās personas ir ieceltas amatā, un ka šim nolūkam it īpaši ir būtiski, lai minētie nosacījumi un kārtība tiktu izstrādāti, ievērojot šā sprieduma 119. punktā atgādinātās prasības (spriedums A. K. u.c., 134. un 135. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 124 Norādījusi, ka saskaņā ar Konstitūcijas 179. pantu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešus pēc *KRS* priekšlikuma, proti, iestādes, kurai saskaņā ar Konstitūcijas 186. pantu ir uzticēts uzdevums nodrošināt tiesu un tiesnešu neatkarību, ieceļ Republikas prezidents, sprieduma A. K. u.c. 137. punktā Tiesa precizēja, ka šādas iestādes iesaistīšanās tiesnešu iecelšanas procesa kontekstā principā var veicināt šā procesa objektivitātes panākšanu, nosakot robežas Republikas prezidenta rīcības brīvībai tam šādi piešķirtās kompetences īstenošanā.
- 125 Minētā sprieduma 138. punktā Tiesa tomēr norādīja, ka tā tas būtu tikai tostarp ar nosacījumu, ka minētā iestāde pati ir pietiekami neatkarīga no likumdošanas varas un izpildvaras, un iestādes, kurai ir jāiesniedz šāds priekšlikums par iecelšanu amatā.
- 126 Šajā ziņā ir jānorāda, kā to ir uzsvērusi iesniedzējtiesa, ka saskaņā ar Konstitūcijas 179. pantu akts, ar kuru *KRS* ierosina kandidātus iecelšanai *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā, ir obligāts nosacījums, lai šo kandidātu šādā amatā varētu iecelt Republikas prezidents. Līdz ar to *KRS* loma šajā amatā iecelšanas procesā ir noteicoša.
- 127 Šādā kontekstā tam, cik lielā mērā *KRS*, pildot tai valsts tiesību aktos šādi uzticētos uzdevumus, ir neatkarīga no likumdošanas varas un izpildvaras, var būt nozīme tad, ja ir jāizvērtē, vai tās atlasītie tiesneši atbildīs no Savienības tiesībām izrietošajām neatkarības un objektivitātes prasībām (šajā nozīmē skat. spriedumu A. K. u.c., 139. punkts).
- 128 Tāpat Tiesa sprieduma A. K. u.c. 145. punktā uzsvēra, ka, lai veiktu minēto vērtējumu un ņemot vērā to, ka Republikas prezidenta lēmumi par kandidātu iecelšanu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu amatos nevar tikt pārbaudīti tiesā, nozīme varētu būt arī veidam, kādā ir definēts tādas pārsūdzības tvērums, kas var būt vērsta pret *KRS* rezolūciju, kurā ietverti tās lēmumi virzīt personu iecelšanai šīs tiesas tiesneša amatā, un it īpaši to, vai šāda pārsūdzība ļauj nodrošināt šādu rezolūciju efektīvu pārbaudi tiesā vismaz attiecībā uz to, vai nav pārsniegtas vai nepareizi izmantotas pilnvaras, pieļauta tiesību kļūda vai acīmredzama kļūda vērtējumā.
- 129 Tādējādi, lai gan iespējas celt prasību tiesā iespējama neesamība saistībā ar iecelšanas valsts augstākās tiesas tiesneša amatā procedūru dažos gadījumos var neizrādīties problemātiska no Savienības tiesībām, it īpaši no LES 19. panta 1. punkta otrās daļas, izrietošo prasību gaismā, tas tā ir citādi tad, ja visi atbilstošie valsts tiesību un faktiskie apstākļi, kas raksturo šādu procedūru, un tostarp apstākļi, kādos pēkšņi tiek liegta iespēja vērsties tiesā, kas ir pastāvējusi līdz šim, attiecīgajām personām var radīt sistēmiskas šaubas par šādas procedūras rezultātā ieceltu tiesnešu neatkarību un objektivitāti.

- 130 Kā izriet no sprieduma A. K. u.c., tas tā var būt it īpaši tad, ja, pamatojoties uz tādiem vērtējuma elementiem kā tie, uz kuriem atsaucas iesniedzējtiesa un kuri ir minēti šī sprieduma 43. punktā, izrādās, ka tādas iestādes kā *KRS* neatkarība no likumdošanas varas un izpildvaras ir apšaubāma.
- 131 Sprieduma A. K. u.c. 143. un 144. punktā Tiesa kā vienu no atbilstošajiem elementiem, kas jāņem vērā, lai novērtētu neatkarības nosacījumu, kuram ir jāatbilst tādai struktūrai kā *KRS*, jau ir norādījusi, pirmkārt, apstākli, ka *KRS* jaunajā sastāvā tika izveidota, saīsinot uz četriem gadiem to locekļu pilnvaru termiņu, kuri līdz šim bija šīs struktūras sastāvā, otrkārt, to, ka, lai gan piecpadsmit no tiesnešu vidus ievēlētos *KRS* locekļus iepriekš bija ievēlējuši viņu kolēģi, turpmāk tos ievēlēja Polijas likumdošanas varas pārstāvji, treškārt, iespējamus pārkāpumus dažu *KRS* jaunajā sastāvā locekļu ievēlēšanas procedūrā, kā arī, ceturtkārt, veidu, kādā šī struktūra pilda savu konstitucionālo uzdevumu sargāt tiesu un tiesnešu neatkarību un kādā tā īsteno savas dažādās kompetences. Šādā kontekstā minētā vērtējuma mērķiem tāpat var tikt ņemta vērā iespējamā tādu privilēģēto saišu pastāvēšana starp šādi izveidotās *KRS* locekļiem un Polijas izpildvaru, uz kurām atsaucas iesniedzējtiesa un kuras ir minētas šī sprieduma 44. punktā.
- 132 Turklāt šajā gadījumā ir svarīgi ņemt vērā arī citus atbilstošos konteksta elementus, kas arī var raisīt šaubas par *KRS* neatkarību un tās lomu tādās iecelšanas amatā procedūrās kā pamatlietās aplūkotās, kā arī līdz ar to par to tiesnešu neatkarību, kuri ir iecelti šādas procedūras rezultātā.
- 133 Šajā ziņā ir jānorāda, ka likumdošanas reforma, kas bija pamatā *KRS* izveidošanai jaunajā sastāvā, notika kopā ar Jaunā likuma par Augstāko tiesu 37. un 111. panta normu, kas tika pamatīgi apstrīdētas, pieņemšanu, uz kurām atsaucas iesniedzējtiesa un kurās bija paredzēts samazināt *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu pensionēšanās vecumu un šo pasākumu piemērot tiesnešiem, kuri pilda savas funkcijas minētajā tiesā, piešķirot Republikas prezidentam diskrecionāras pilnvaras pagarināt šīs pašas tiesas tiesnešu amata pienākumu pildīšanas termiņu pēc no jauna noteiktā pensionēšanās vecuma sasniegšanas.
- 134 Tādējādi nav strīda par to, ka *KRS* izveidošana jaunajā sastāvā notika kontekstā, kurā tika sagaidīts, ka daudzas amata vietas *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) drīzumā būs brīvas it īpaši pēc šīs tiesas tiesnešu pensionēšanās, kuri ir sasnieguši šādi no jauna noteikto 65 gadu vecuma robežu.
- 135 2019. gada 24. jūnija spriedumā Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība) (C-619/18, EU:C:2019:531) Tiesa konstatēja, ka, nosakot šā sprieduma 133. punktā minētos pasākumus, Polijas Republika apdraudēja *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu neatceļamību un neatkarību un nebija izpildījusi LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā paredzētos pienākumus.
- 136 Ja iesniedzējtiesai būtu jāsecina, ka *KRS* nesniedz pietiekamas neatkarības garantijas, iespēja vērsties tiesā, kas ir pieejama neizraudzītajiem kandidātiem – pat ja tā ir ierobežota atbilstoši šī sprieduma 128. punktā atgādinātajam – būtu nepieciešama, lai palīdzētu aizsargāt attiecīgo tiesnešu iecelšanas procedūru no tiešas vai netiešas ietekmes un lai galu galā novērstu to, ka attiecīgajām personām varētu rasties pamatotas šaubas par šīs procedūras rezultātā iecelto tiesnešu neatkarību.
- 137 Tomēr 2019. gada 26. aprīļa likuma normās, pirmkārt, tika noteikts izbeigt tiesvedības pirms sprieduma taisīšanas tādās izskatāmajās lietās kā pamatlietas, kurās kandidāti uz *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu amata vietām, pamatojoties uz tobrīd spēkā esošajām tiesību normām, bija cēlušies prasības, lai apstrīdētu rezolūcijas, ar kurām *KRS* nolēma neizvirzīt viņus iecelšanai šajos amatos, bet gan izvirzīt citus kandidātus, un, otrkārt, izslēgt jebkādu iespēju celt šāda veida prasību tiesā nākotnē.
- 138 Ir jānorāda, ka šādi tiesību normu grozījumi, it īpaši, ja tie tiek aplūkoti kopā ar visiem konteksta elementiem, kas minēti šī sprieduma 99.–105. un 130.–135. punktā, var likt domāt, ka Polijas likumdošanas vara šajā gadījumā ir rīkojusies konkrēti, lai novērstu jebkādu iespēju veikt pārbaudi

tiesā attiecībā uz iecelšanu amatā, kas notikusi, pamatojoties uz minētajām *KRS* rezolūcijām, kā arī turklāt uz visām citām iecelšanām *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu amatos kopš *KRS* izveidošanas jaunajā sastāvā.

139 Ņemot vērā šī sprieduma 96. punktā atgādināto, tieši iesniedzējtiesai, pamatojoties uz atziņām, kas izriet no šī sprieduma un visiem citiem atbilstošiem apstākļiem, par kuriem tai būtu kļuvis zināms, un vajadzības gadījumā ņemot vērā konkrētos pamatus vai mērķus, kas tai tiks izvirzīti, lai pamatotu attiecīgos pasākumus, galīgi būs jānovērtē, vai tas, ka ar 2019. gada 26. aprīļa likumu pirms sprieduma taisīšanas tiek izbeigtas visas tiesvedības par tādām pārsūdzībām kā pamatlietās aplūkotās un vienlaikus tiek liegta jebkāda iespēja iesniegt šādas pārsūdzības nākotnē, attiecīgajām personām var radīt pamatotas šaubas par, pamatojoties uz pamatlietās aplūkotajām *KRS* rezolūcijām, iecelto tiesnešu ārēju neietekmējamību un it īpaši to, ka tos nevar tieši vai netieši ietekmēt Polijas likumdošanas vara un izpildvara, un izraisīt to, ka šie tiesneši nešķiet neatkarīgi vai objektīvi, un tas var apdraudēt paļāvību, kāda tiesai ir jārada indivīdos demokrātiskā un tiesiskā sabiedrībā.

– *Savienības tiesību pārākuma princips*

140 Ja iesniedzējtiesa, veicot pārbaudi, kas tai ir jāveic, ņemot vērā šī sprieduma 90.–107. punktā izklāstītos apsvērumus, secina, ka pamatlietās aplūkotā 2019. gada 26. aprīļa likuma normu pieņemšana ir notikusi, pārkāpjot LESD 267. pantu un LES 4. panta 3. punktu, tai nav jāpiemēro šīs valsts tiesību normas.

141 Kā izriet no pastāvīgās judikatūras, valsts tiesību norma, kas liedz īstenot LESD 267. pantā paredzēto procedūru, ir jāatstāj bez piemērošanas, attiecīgajai tiesai nelūdzot vai negaidot šīs valsts tiesību normas iepriekšēju atcelšanu likumdošanas ceļā vai kādā citā konstitucionālā procesā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1995. gada 14. decembris, *Peterbroeck*, C-312/93, EU:C:1995:437, 13. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2010. gada 5. oktobris, *Elchinov*, C-173/09, EU:C:2010:581, 31. punkts un tajā minētā judikatūra). Tas pats attiecas arī uz valsts tiesību normu grozījumiem, kuru konkrētās sekas ir tādas, ka Tiesai tiek liegts lemt par tai iesniegtajiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu un tiek izslēgta jebkāda iespēja valsts tiesai nākotnē atkārtoti iesniegt līdzīgus lūgumus. Kā ir norādīts šī sprieduma 95. punktā, ar šādu noteikumu pēc analogijas netiek ievērots LESD 267. pants.

142 Tāpat, ja iesniedzējtiesa, veicot pārbaudi, kas tai ir jāveic, ņemot vērā šī sprieduma 108.–139. punktā minētos apsvērumus, konstatē, ka pamatlietās aplūkotā 2019. gada 26. aprīļa likuma normas ir pretrunā LES 19. panta 1. punkta otrajai daļai, tai arī nav jāpiemēro šīs valsts tiesību normas šā iemesla dēļ.

143 LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā visām dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir vajadzīgi, lai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības, nodrošinātu efektīvu tiesību aizsardzību tiesā Hartas 47. panta izpratnē (spriedums A. K. u.c., 168. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra), tādējādi šī pēdējā minētā tiesību norma ir pienācīgi jāņem vērā, interpretējot LES 19. panta 1. punkta otro daļu (rīkojums, 2020. gada 6. oktobris, *Prokuratura Rejonowa w Ślubicach*, C-623/18, nav publicēts, EU:C:2020:800, 28. punkts).

144 Kā jau atgādināts šā sprieduma 115. punktā, Hartas 47. panta otrajā daļā to prasību vidū, kuras saistītas ar pamattiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību, ir skaidri minēta piekļuve “neatkarīgai” tiesai.

145 Šajā saistībā nospriežot, ka Hartas 47. pants pats par sevi ir pietiekams un nav jāprecizē ar Savienības vai valsts tiesību normām, lai privātpersonām radītu tiesības, uz kurām pašām par sevi var atsaukties (spriedumi, 2018. gada 17. aprīlis, *Egenberger*, C-414/16, EU:C:2018:257, 78. punkts, un 2019. gada 29. jūlijs, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 56. punkts), it īpaši tiktāl, cik atbilstoši šai tiesību normai prasība, kas balstīta uz Savienības tiesībām, ir jāizskata instancei, kura atbilst minētajā tiesību

normā paredzētajai neatkarības prasībai (šajā nozīmē skat. spriedumu A. K. u.c., 166. punkts), Tiesa tostarp ir atzinusi, ka šī prasība ir tik skaidra, precīza un beznosacījumu, lai varētu uzskatīt, ka tai ir tieša iedarbība.

146 No iepriekš minētā izriet, ka LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā dalībvalstīm ir noteikts pienākums sasniegt skaidru un precīzu rezultātu, un tas nav saistīts ne ar kādu nosacījumu par to tiesu neatkarību, kurām ir jāinterpretē un jāpiemēro Savienības tiesības.

147 Visbeidzot, runājot pamatlietu kontekstā par sekām, kas izriet no atzinuma *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) 2019. gada 25. marta spriedumā par to, ka Likuma par *KRS* 44. panta 1.a punkts neatbilst Konstitūcijai, pirmkārt, ir jāatgādina, kā ir uzsvērts šā sprieduma 103. un 104. punktā, ka šajā *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) spriedumā nav apstrīdēta minētās tiesas iepriekšējā judikatūrā apstiprinātā vajadzība pārbaudīt tiesā iecelšanas *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā procedūru un it īpaši šādas procedūras ietvaros pieņemtās *KRS* rezolūcijas.

148 Otrkārt, katrā ziņā ir jāuzsver, ka Savienības tiesību pārākuma principam piemītošās sekas ir saistošas visām dalībvalsts iestādēm un valsts tiesību normas par tiesu kompetenču sadalījumu, tostarp konstitucionāla rakstura, nevar tam radīt šķērslī. Proti, no iedibinātās judikatūras izriet, ka nevar pieļaut, lai valsts tiesību normas, pat konstitucionāla rakstura normas, apdraudētu Savienības tiesību vienotību un efektivitāti (spriedumi, 2013. gada 15. janvāris, *Križan* u.c., C-416/10, EU:C:2013:8, 70. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2018. gada 4. decembris, *Minister for Justice and Equality un Commissioner of An Garda Síochána* (C-378/17, EU:C:2018:979, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

149 Šādos apstākļos un it īpaši ņemot vērā to, ka valsts likumdevējs nav norādījis tiesu, kas nav iesniedzējtiesa un kas atbilstu no Savienības tiesībām izrietošām neatkarības prasībām, kurai būtu jārisina pamatlīetas pēc tam, kad tā bija saņēmusi Tiesas atbildi uz jautājumiem, kurus iesniedzējtiesa tai ir uzdevusi sākotnējā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, vienīgais efektīvais veids, kādā šī tiesa varēja novērst no 2019. gada 26. aprīļa likuma pieņemšanas izrietošos LESD 267. panta un LES 19. panta 1. punkta otrās daļas pārkāpumus, šajā gadījumā ir turpināt īstenot tiesas spriešanas kompetenci, pamatojoties uz kuru tā ir iesniegusi Tiesai šo lūgumu atbilstoši tolaik piemērojamām valsts tiesību normām (pēc analogijas skat. spriedumu A. K. u.c., 166. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

150 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz trešo jautājumu jāatbild šādi:

– Ja pastāv tādi grozījumi valsts tiesību sistēmā, kuri, pirmkārt, atņem valsts tiesai kompetenci kā pirmajai un pēdējai instancei izskatīt pārsūdzību, ko iesnieguši kandidāti uz tiesnešu amatiem tādā tiesā kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), par tādas struktūras kā *KRS* lēmumiem nevirzīt viņu kandidatūru, bet Republikas prezidentam virzīt citas kandidatūras iecelšanai šajos amatos, ar kuriem, otrkārt, *ipso jure* tiek izbeigta tiesvedība pirms sprieduma taisīšanas par šādām pārsūdzībām, ja tās joprojām ir izskatīšanā, izslēdzot iespēju turpināt tās izskatīt vai atkārtoti iesniegt, un kuri, treškārt, šādi liedz tādai valsts tiesai iespēju saņemt atbildi uz Tiesai uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem:

– LESD 267. pants un LES 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj šādus grozījumus, ja izrādās – un tas iesniedzējtiesai ir jānovērtē, pamatojoties uz visiem atbilstošajiem elementiem –, ka šo grozījumu konkrētās sekas ir tādas, ka Tiesai ir liegts lemt par prejudiciālajiem jautājumiem, kādus tai ir uzdevusi šī tiesa, un ir izslēgta jebkāda iespēja valsts tiesai nākotnē atkārtoti iesniegt analogiskus jautājumus;

– LES 19. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj šādus grozījumus, ja izrādās – un tas iesniedzējtiesai ir jānovērtē, pamatojoties uz visiem atbilstošajiem elementiem –, ka šie grozījumi var radīt pamatotas šaubas attiecīgajām personām par,

pamatojoties uz minētajiem *KRS* lēmumiem, Republikas prezidenta iecelto tiesnešu ārēju neietekmējamību un it īpaši to, vai tos nevar tieši vai netieši ietekmēt Polijas likumdošanas vara un izpildvara, un par viņu neitralitāti attiecībā pret izvērtējamām interesēm un tādējādi var izraisīt to, ka šie tiesneši nešķiet neatkarīgi vai objektīvi, un tas var apdraudēt paļāvību, kāda tiesai ir jārada indivīdos demokrātiskā un tiesiskā sabiedrībā.

- Minēto pantu pārkāpuma konstatēšanas gadījumā Savienības tiesību pārkāpuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to iesniedzējtiesai ir noteikts pienākums nepiemērot attiecīgos grozījumus neatkarīgi no tā, vai tiem ir likumiska vai konstitucionāla izcelsme, un līdz ar to turpināt īstenot savu agrāko kompetenci izskatīt tajā pirms šo grozījumu veikšanas ierosinātās lietas.

Par pirmo jautājumu

151 Ņemot vērā it īpaši šī sprieduma 85.–89. punktā ietvertos precizējumus, ir jāuzskata, ka iesniedzējtiesas pirmais jautājums būtībā ir par to, vai LES 19. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj valsts procesuālās tiesību normas, saskaņā ar kurām:

- pirmkārt, kaut gan kandidāts uz tiesneša amatu tādā tiesā kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) ir pārsūdzējis tādas struktūras kā *KRS* lēmumu neizvirzīt viņa kandidatūru, bet gan virzīt citu kandidatūru Republikas prezidentam, šim lēmumam ir galīgs raksturs, jo tajā ir norādīti šie citi kandidāti, un līdz ar to šī prasība nav šķērslis tam, lai šos kandidātus ieceltu Republikas prezidents, un ka šī pēdējā minētā lēmuma iespējama atcelšana, ciktāl ar to prasītājs nav virzīts iecelšanai amatā, nevar izraisīt prasītāja situācijas jaunu vērtējumu, lai viņu iespējami ieceltu attiecīgajā amatā, un,
- otrkārt, šāda pārsūdzība nevar tikt balstīta uz pamatu, ka ir nepareizi izvērtēts, vai kandidāti atbilst kritērijiem, kas ņemti vērā, pieņemot lēmumu par virzīšanu iecelšanai amatā.

Par iespējamu tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas

152 Tiesvedības sākotnējā rakstveida daļā *KRS*, ģenerālprokurors un Polijas valdība būtībā tiem iemesliem identisku iemeslu dēļ, kas ir izklāstīti šī sprieduma 72. un 73. punktā, apgalvoja, ka, ņemot vērā 2019. gada 26. aprīļa likuma pieņemšanu un to valsts tiesību normu izzušanu, uz kurām līdz šim bija balstīta iesniedzējtiesas kompetence izskatīt pamatlietas, kā arī minētajā likumā noteikto tiesvedību izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas attiecībā uz pēdējām minētajām lietām, pirmais jautājums ir zaudējis priekšmetu un atbilde uz to vairs nav nepieciešama šo lietu izspriešanai, tādēļ Tiesai par šo jautājumu vairs neesot jālemj.

153 Tomēr, tā kā, ņemot vērā Tiesas sniegto atbildi uz trešo jautājumu, iesniedzējtiesai varētu nākties nepiemērot attiecīgās minētā likuma normas, pamatojoties uz to, ka tās būtu pretrunā Savienības tiesībām, minēto ieinteresēto lietas dalībnieku iebildumi ir jānoraida.

Par pieņemamību

154 Ģenerālprokurors un Polijas valdība uzskata, ka pirmais jautājums ir nepieņemams, jo Savienībai neesot nekādas kompetences tiesu organizācijas jomā, līdz ar to pamatlietā aplūkotās valsts tiesību normas neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.

155 Tomēr šādi iebildumi ir jānoraida to pašu iemeslu dēļ, kas jau izklāstīti šī sprieduma 68. un 69. punktā.

Par lietas būtību

- 156 Lai noteiktu, vai tādas valsts tiesību normas kā tās, kas ir ietvertas Likuma par *KRS* 44. panta 1.a–4. punktā, var būt pretrunā LES 19. panta 1. punkta otrajai daļai, vispirms ir jāatgādina, vienlaikus atkārtojot visus šī sprieduma 108.–136. punktā izklāstītos apsvērumus, ka eventuālas pārsūdzības iespējas neesamība saistībā ar tiesnešu iecelšanas amatā augstākajā tiesā procedūru – kā jau tika uzsvērts šī sprieduma 129. punktā – dažos gadījumos var nebūt problemātiska no to prasību aspekta, kas izriet no Savienības tiesību normām, it īpaši no LES 19. panta 1. punkta otrās daļas. Savukārt tas var būt citādi, ja pastāv tiesību normas, ar kurām tiek mazināta līdz šim pastāvošo šāda veida pārsūdzību efektivitāte, it īpaši tad, ja to pieņemšana, aplūkota kopā ar citiem atbilstošiem elementiem, kas raksturo šādu iecelšanas procedūru konkrēto valsts tiesību un faktisko apstākļu kontekstā, šķiet, var radīt attiecīgajām personām sistēmiska rakstura šaubas par šādu procedūru rezultātā iecelto tiesnešu neatkarību un objektivitāti.
- 157 Šajā ziņā, ņemot vērā šī sprieduma 96. punktā atgādinātos principus, ir jākonstatē, pirmām kārtām, kā to norāda iesniedzējtiesa, ka tādai prasībai kā tajā celtā, pamatojoties uz minēto 44. panta 1.a–4. punktu, faktiski nav nekādas efektivitātes un tā piedāvā tikai šķietamu tiesību aizsardzību tiesā.
- 158 Minētās tiesas izklāstīto iemeslu dēļ, kas minēti šī sprieduma 35. un 37. punktā, tas tā it īpaši ir Likuma par *KRS* 44. panta 1.b un 4. punkta noteikumu dēļ, no kuriem būtībā izriet, ka, lai arī kandidāts, kuru *KRS* nav virzījusi iecelšanai amatā, šādu prasību ir cēlis, šīs struktūras rezolūcijas joprojām būs galīgas attiecībā uz tajās ietverto lēmumu virzīt kandidātus iecelšanai amatā, jo Republikas prezidents tādā šos kandidātus var iecelt attiecīgajos amatos, nesagaidot pārsūdzības iznākumu, kā tas ir bijis šajā gadījumā. Šādos apstākļos ir acīmredzams, ka šādā rezolūcijā ietverta lēmuma nevirzīt prasītāja kandidatūru iecelšanai amatā iespējama atcelšana, kas notiktu prasītāja uzsāktās tiesvedības rezultātā, faktiski neietekmēs viņa situāciju attiecībā uz viņa vēlamo amatu, kurš tādējādi jau būs piešķirts, pamatojoties uz šo rezolūciju.
- 159 Otrām kārtām, ir jāņem vērā arī apstākļi, ka šajā gadījumā pamatlietās aplūkotās valsts tiesību normas ir ievērojami mainījušas iepriekš spēkā esošo valsts tiesību stāvokli.
- 160 Pirmkārt, kā norāda iesniedzējtiesa, jākonstatē, ka pirms 1.b un 4. punkta iekļaušanas Likuma par *KRS* 44. pantā uz pārsūdzībām, kas vērstas pret pēdējās minētās rezolūcijām, kurās tika virzīti kandidāti uz *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu amatiem, attiecās šī likuma 43. panta vispārīgie noteikumi, kuros nebija paredzēti ierobežojumi, kas pašlaik ir ietverti minētajā 1.b un 4. punktā, un līdz ar to šo pēdējo minēto tiesību normu sekas saistībā ar šādām rezolūcijām bija tādas, ka stipri samazinājās līdz šim no valsts tiesību aktiem izrietošās pārbaudes tiesā efektivitāte.
- 161 Otrkārt, kā norāda arī iesniedzējtiesa, ar grozījumiem, kas izdarīti Likuma par *KRS* 44. panta 1.a punktā un kas attiecas uz tās pārbaudes veidu, kuru *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) var veikt, ja tajā ir celta prasība, pamatojoties uz šo tiesību normu, savukārt ir samazināta iepriekš esošās pārbaudes tiesā intensitāte.
- 162 Treškārt, ir jāuzsver, tāpat kā to dara iesniedzējtiesa, ka ierobežojumi, kas šādi ieviesti Likuma par *KRS* 44. panta 1.a–4. punktā, attiecas tikai uz prasībām, kas celtas par *KRS* rezolūcijām attiecībā uz kandidatūru virzīšanu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu amatiem, savukārt uz *KRS* rezolūcijām par kandidatūru virzīšanu uz tiesneša amatiem citās valsts tiesās joprojām attiecas vispārējā pārbaudes tiesā kārtība, kas minēta šā sprieduma 160. punktā.
- 163 Trešām kārtām, konteksta elementi, kas saistīti ar visām citām reformām, kuras nesen ir skārušas *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) un *KRS* un kuras jau ir minētas šī sprieduma 130.–135. punktā, arī ir jāņem vērā šajā gadījumā.

164 Šajā ziņā turklāt ir jāuzsver, ka Likuma par *KRS* 44. panta 1.b un 4. punkta noteikumi, ar kuriem, kā norādīts iepriekš, ir liegta jebkāda tādu pārsūdzību tiesā efektivitāte kā pamatlietās aplūkotās, tika ieviesti ar 2018. gada 20. jūlija likumu par grozījumiem Likumā par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju un dažos citos likumos un stājās spēkā 2018. gada 27. jūlijā, proti, ļoti neilgi pirms tam, kad *KRS* jaunajā sastāvā tika aicināta lemt par iesniegtajām kandidatūrām, lai aizpildītu daudzās *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu amata vietas, kas izsludinātas par vakantām vai radītas no jauna, stājoties spēkā Jaunajam likumam par Augstāko tiesu, un it īpaši par prasītāju pamatlietās kandidatūrām.

165 Ņemot vērā to, kas ir atgādināts šī sprieduma 96. punktā, tieši iesniedzējtiesai, pamatojoties uz atziņām, kas izriet no šī sprieduma un visiem pārējiem atbilstošajiem apstākļiem, par kuriem tai būtu kļuvis zināms, būs jāizvērtē, vajadzības gadījumā – ņemot vērā konkrētos pamatus vai mērķus, kas tajā tiktu izvirzīti, lai pamatotu attiecīgos pasākumus, vai tādas valsts tiesību normas kā tās, kas ir ietvertas Likuma par *KRS* 44. panta 1.a–4. punktā, it īpaši tad, ja tās apvieno ar šā sprieduma 130.–135. un 157.–164. punktā minētajiem apstākļiem, var attiecīgajām personām radīt pamatotas šaubas par, pamatojoties uz minētajām *KRS* rezolūcijām, iecelto tiesnešu ārēju neietekmējamību un it īpaši to, vai tos nevar tieši vai netieši ietekmēt Polijas likumdošanas vara un izpildvara, un par viņu neitralitāti attiecībā pret izvērtējamām interesēm un tādējādi var izraisīt to, ka šie tiesneši nešķiet neatkarīgi vai objektīvi, un tas var apdraudēt paļāvību, kāda tiesai ir jārada indivīdos demokrātiskā un tiesiskā sabiedrībā.

166 Turklāt, ja iesniedzējtiesa nonāktu pie secinājuma, ka ar minētajām valsts tiesību normām šādi izraisīto tādas pārsūdzības tiesā efektivitātes kritumu, kas ir pieejama attiecībā uz *KRS* rezolūcijām, kurās tiek virzīti kandidāti iecelšanai *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu amatos, tiek pārkāpta LES 19. panta 1. punkta otrā daļa, tai to pašu iemeslu dēļ kā tie, kas ir izklāstīti šī sprieduma 142.–149. punktā, nāksies nepiemērot šīs pašas tiesību normas, tā vietā piemērojot iepriekš spēkā esošās valsts tiesību normas, pašai īstenojot pēdējās minētajās normās paredzēto pārbaudi.

167 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild šādi:

- LES 19. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pretrunā tādas tiesību normas, ar kurām tiek grozīts spēkā esošais valsts tiesību stāvoklis un saskaņā ar kurām:
 - pirmkārt, lai arī kandidāts uz tiesneša amatu tādā tiesā kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) ir cēlis prasību par tādas struktūras kā *KRS* lēmumu nevirzīt viņa kandidatūru, bet gan virzīt citu kandidatūru Republikas prezidentam, šim lēmumam ir galīgs raksturs, ciktāl tajā ir norādīti šie citi kandidāti, un līdz ar to šī prasība nav šķērslis tam, lai šos kandidātus ieceltu Republikas prezidents, un ka šī pēdējā minētā lēmuma iespējama atcelšana, ciktāl ar to prasītājs nav virzīts iecelšanai amatā, nevar izraisīt prasītāja situācijas jaunu vērtējumu, lai viņu iespējami ieceltu attiecīgajā amatā, un,
 - otrkārt, šāda prasība nevar tikt balstīta uz pamatu, ka ir nepareizi izvērtēts, vai kandidāti atbilst kritērijiem, kas ņemti vērā, pieņemot lēmumu par virzišanu iecelšanai amatā,

ja izrādās – un tas iesniedzējtiesai ir jānovērtē, pamatojoties uz visiem atbilstošajiem elementiem –, ka šie noteikumi var radīt pamatotas šaubas attiecīgajām personām par, pamatojoties uz minētajiem *KRS* lēmumiem, Republikas prezidenta iecelto tiesnešu ārēju neietekmējamību un it īpaši par to, vai tos nevar tieši vai netieši ietekmēt Polijas likumdošanas vara un izpildvara, un par viņu neitralitāti attiecībā pret izvērtējamām interesēm un tādējādi var izraisīt to, ka šie tiesneši nešķiet neatkarīgi vai objektīvi, un tas var apdraudēt paļāvību, kāda tiesai ir jārada indivīdos demokrātiskā un tiesiskā sabiedrībā.

- Pierādīta LES 19. panta 1. punkta otrās daļas pārkāpuma gadījumā Savienības tiesību pārākuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to iesniedzējtiesai ir noteikts pienākums nepiemērot minētās tiesību normas, tā vietā piemērojot agrāk spēkā esošās valsts tiesību normas, pašai īstenojot šajās pēdējās minētajās tiesību normās paredzēto pārbaudi tiesā.

Par otro jautājumu

168 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu vairs nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

169 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) Ja pastāv tādi grozījumi valsts tiesību sistēmā, kuri, pirmkārt, atņem valsts tiesai kompetenci kā pirmajai un pēdējai instancei izskatīt pārsūdzību, ko iesnieguši kandidāti uz tiesnešu amatiem tādā tiesā kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija), par tādās struktūras kā *Krajowa Rada Sądownictwa* (Valsts tiesu padome, Polija) lēmumiem nevirzīt viņu kandidatūru, bet Polijas Republikas prezidentam virzīt citas kandidatūras iecelšanai šajos amatos, ar kuriem, otrkārt, *ipso jure* tiek izbeigta tiesvedība pirms sprieduma taisīšanas par šādām pārsūdzībām, ja tās joprojām ir izskatīšanā, izslēdzot iespēju turpināt tās izskatīt vai atkārtoti iesniegt, un kuri, treškārt, šādi liedz tādai valsts tiesai iespēju saņemt atbildi uz Tiesai uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem:
 - LESD 267. pants un LES 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj šādus grozījumus, ja izrādās – un tas iesniedzējtiesai ir jānovērtē, pamatojoties uz visiem atbilstošajiem elementiem –, ka šo grozījumu konkrētās sekas ir tādas, ka Tiesai ir liegts lemt par prejudiciālajiem jautājumiem, kādus tai ir uzdevusi šī tiesa, un ir izslēgta jebkāda iespēja valsts tiesai nākotnē atkārtoti iesniegt analogiskus jautājumus;
 - LES 19. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj šādus grozījumus, ja izrādās – un tas iesniedzējtiesai ir jānovērtē, pamatojoties uz visiem atbilstošajiem elementiem –, ka šie grozījumi var radīt pamatotas šaubas attiecīgajām personām par, pamatojoties uz minētajiem *Krajowa Rada Sądownictwa* (Valsts tiesu padome) lēmumiem, Polijas Republikas prezidenta iecelto tiesnešu ārēju neietekmējamību un it īpaši par to, vai tos nevar tieši vai netieši ietekmēt Polijas likumdošanas vara un izpildvara, un par viņu neitralitāti attiecībā pret izvērtējamām interesēm un tādējādi var izraisīt to, ka šie tiesneši nešķiet neatkarīgi vai objektīvi, un tas var apdraudēt paļāvību, kāda tiesai ir jārada indivīdos demokrātiskā un tiesiskā sabiedrībā.

Minēto pantu pārkāpuma konstatēšanas gadījumā Savienības tiesību pārākuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to iesniedzējtiesai ir noteikts pienākums nepiemērot attiecīgos grozījumus neatkarīgi no tā, vai tiem ir likumiska vai konstitucionāla izcelsme, un līdz ar to turpināt īstenot savu kompetenci izskatīt tajā pirms šo grozījumu veikšanas ierosinātās lietas.

2) LES 19. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pretrunā tādas tiesību normas, ar kurām tiek grozīts spēkā esošais valsts tiesību stāvoklis un saskaņā ar kurām:

- pirmkārt, lai arī kandidāts uz tiesneša amatu tādā tiesā kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) ir cēlis prasību par tādas struktūras kā *Krajowa Rada Sądownictwa* (Valsts tiesu padome) lēmumu nevirzīt viņa kandidatūru, bet gan virzīt citu kandidatūru Polijas Republikas prezidentam, šim lēmumam ir galīgs raksturs, ciktāl tajā ir norādīti šie citi kandidāti, un līdz ar to šī prasība nav šķērslis tam, lai šos kandidātus ieceltu Polijas Republikas prezidents, un ka šī pēdējā minētā lēmuma iespējama atcelšana, ciktāl ar to prasītājs nav virzīts iecelšanai amatā, nevar izraisīt prasītāja situācijas jaunu vērtējumu, lai viņu iespējami ieceltu attiecīgajā amatā, un,
- otrkārt, šāda prasība nevar tikt balstīta uz pamatu, ka ir nepareizi izvērtēts, vai kandidāti atbilst kritērijiem, kas ņemti vērā, pieņemot lēmumu par virzīšanu iecelšanai amatā,

ja izrādās – un tas iesniedzējtiesai ir jānovērtē, pamatojoties uz visiem atbilstošajiem elementiem –, ka šie noteikumi var radīt pamatotas šaubas attiecīgajām personām par, pamatojoties uz minētajiem *Krajowa Rada Sądownictwa* (Valsts tiesu padome) lēmumiem, Polijas Republikas prezidenta iecelto tiesnešu ārēju neietekmējamību un it īpaši to, vai tos nevar tieši vai netieši ietekmēt Polijas likumdošanas vara un izpildvara, un par viņu neitralitāti attiecībā pret izvērtējamām interesēm un tādējādi var izraisīt to, ka šie tiesneši nešķiet neatkarīgi vai objektīvi, un tas var apdraudēt paļāvību, kāda tiesai ir jārada indivīdos demokrātiskā un tiesiskā sabiedrībā.

Pierādīta LES 19. panta 1. punkta otrās daļas pārkāpuma gadījumā Savienības tiesību pārākuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to iesniedzējtiesai ir noteikts pienākums nepiemērot minētās tiesību normas, tā vietā piemērojot agrāk spēkā esošās valsts tiesību normas, pašai īstenojot šajās pēdējās minētajās tiesību normās paredzēto pārbaudi tiesā.

[Paraksti]